

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:30

Fredagen den 11 mars

---

§ 1 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 14 mars 2022

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon, ärade kollegor, tjänstepersoner, stenografer och naturligtvis också justitieminister Morgan Johansson med medarbetare, och välkomna till dagens EU-nämndssammanträde.

Vi behöver i dag inte inleda med någon återrapport utan går spot on på ärendet och dagordningspunkt 3, Direktivet om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 2 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Detta är egentligen inte mitt ministerråd, men däremot har jag hand om lagstiftningen på området eftersom vi talar om bolagslagstiftningen och det som rör detta. Det som gäller är att Epscorådet den 14 mars förväntas fatta beslut om en allmän riktlinje för förslaget till direktiv om en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser.

Många av er är säkert redan bekanta med förslaget. Min statssekreterare Lars Westbratt var i civilutskottet i förra veckan och informerade då om de senaste förhandlingarna. Det här har varit en långdragen historia, får man säga. Förslaget presenterades av kommissionen för tio år sedan. Arbetet har legat nere de senaste åren eftersom det har funnits en blockerande minoritet.

Sverige har ingått i denna blockerande minoritet tillsammans med bland andra Tyskland, Danmark och Nederländerna. Det handlar alltså om regelverk för att eftersträva en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelserna. Nu är det så att den blockerande minoriteten har fallit. Den finns inte längre eftersom ett antal länder har ändrat sig. De länder som har ändrat sig är Tyskland, Holland och även Danmark.

Kvar på nej-sidan finns egentligen bara två länder: Polen och Slovakien. Det är till och med så att Ungern, som ju har varit en stark motståndare tidigare, också har börjat röra sig och förmodligen kommer att lägga ned sin röst. Kvar är alltså Polen, Slovakien – och i värsta fall också Sverige. Vi får se hur det går. Det är läget.

Det franska ordförandeskapet vill slutföra förhandlingarna snabbt. Direktivet i sak handlar alltså om hur styrelseledamöter i börsbolag ska tillsättas. Målet är att det underrepresenterade könet – i praktiken kvinnor – ska ha minst 40 procent av styrelseposterna senast år 2027. Det är inriktningen.

Förslaget innehåller också en undantagsregel. Medlemsstater som kan visa för kommissionen att de uppnår tillfredsställande resultat har möjlighet att låta bli att tillämpa direktivets centrala delar om tillsättningsförfarandet. Med tillfredsställande resultat avses bland annat att minst 25 procent av det totala antalet styrelseposter innehas av det underrepresenterade könet.

I Sverige har kvinnor en andel på drygt 34 procent av styrelseplatserna i börsbolagen. Det innebär alltså att Sverige borde omfattas av undantaget, men däremot inte av den andra delen av direktivet, som handlar om bestämmelser om att bolagen ska rapportera om könsfördelningen i styrelsen. Det kommer vi att bli bundna av, och det behöver vi då implementera.

Som sagt förväntas nästan alla medlemsstater ställa sig bakom förslaget vid omröstningen vid rådsmötet i nästa vecka. Det spelar alltså i sak ingen roll hur Sverige röstar. Ni känner också till historien: Vi från regeringens sida har velat stödja förslaget. Det har vi velat från allra första början. Vi tycker att utvecklingen mot jämställda bolagsstyrelser går för långsamt. Vi har också varit beredda att gå fram med nationell lagstiftning om detta.

Som bekant fanns det dock inte stöd i riksdagen när det prövades senast i sak, vilket var i civilutskottet för åtta år sedan. Då hamnade vi i en situation där de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna var emot detta, och man tvingade fram den position som Sverige nu har. När frågan hanterades av civilutskottet i förra veckan uppfattade vi att denna majoritet kvarstod, i alla fall vid det tillfället. Det är därför förslaget ser ut som det gör nu, eftersom regeringen är lojal mot riksdagen.

Men jag måste ändå säga att jag tycker att det är pinsamt för Sverige att ställa sig i skamvrån tillsammans med Polen och Slovakien i en jämställdhetsfråga när vi vet att vi kommer att bli överkörda av majoriteten och när vi dessutom inte ens omfattas av direktivets centrala del. Det här kommer förstås att ha störst betydelse för de länder där man ligger långt efter i jämställdhetsarbetet. Att då ställa sig i denna position och motarbeta utvecklingen tycker jag faktiskt är rätt uppseendeväckande.

Jag vill därför ändå pröva detta och ge partierna en chans här i EU-nämnden. Ni känner till regeringens grundinställning: Vi kommer att vara lojala mot riksdagen. Men jag vill som sagt ändå pröva i EU-nämnden hur partierna ställer sig nu när ni har den här informationen och vet hur läget är.

Det är bara tre länder kvar som inte ställer sig bakom det här. Jag skulle välkomna en omsvängning av EU-nämnden på denna punkt så att också Sverige skulle kunna rösta ja. Men det är som sagt upp till partierna i riksdagen att besluta om detta.

Anf. 3 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången av ärendet inför beslutet!

Det är som sagt ett ärende som har varit på gång länge. Skälet till att vi är många som inte har tyckt att det här ska inrättas på EU-nivå är att vi anser att det inte är en kompetensfråga som ligger på den nivån.

Vad gäller synen på krafterna som behövs för att vi ska få ett mer jämställt samhälle delar de allra flesta den linjen. Men jag tycker inte att det är läge att göra detta på EU-nivå.

Möjligtvis kan man tycka att det är en lite pinsam ståndpunkt som är utsänd tidigare, där regeringen endast lägger sig för riksdagens majoritet och menar att det skulle vara skälet till statsrådets ståndpunkt när han åker ned till sina kollegor.

Jag tycker att det är välkommet att EU engagerar sig för ökad jämställdhet. Men det bör främst göras genom att medlemsstaterna lär av varandra och ser vad som har fått effekt och gjort verklig skillnad. Att Sverige har mycket att bidra med i detta är liksom ingen nyhet, och vi har också saker att lära av andra.

Men grundläggande för medlemsstaternas beslutskompetens inom jämställdhetspolitiken är att det här är nationell kompetens. Därför tycker jag att det liggande förslaget till beslut om kvotering till bolagsstyrelser strider mot denna kompetensfördelning.

Jag tycker också att argumenten behöver bli bättre från statsrådet när han åker ned och träffar sina kollegor, och jag hoppas att det blir en utvecklad ståndpunkt i den delen.

Jag tycker att det fortfarande finns skäl till att rösta nej, oavsett om det finns andra som har svängt i den här delen. I den delen står vi alltså fast vid nej, men vi tycker att argumenten behöver vässas.

Anf. 4 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Herr ordförande! Tack till statsrådet för dragningen!

Regeringens förslag till svensk ståndpunkt tycker jag förvisso är korrekt vad gäller Sveriges ställningstagande i den kommande omröstningen, det vill säga att rösta nej. Men jag anser att det även är viktigt att regeringen tar tillfället i akt och motiverar Sveriges ställningstagande och därmed bättre avspeglar EU-nämndens vilja.

Jag anser att det skulle kunna vara i linje med följande: Det är välkommet att EU är engagerat för ökad jämställdhet, men det bör främst göras genom att medlemsstaterna lär av varandra och ser det som har fått effekt och som har gjort verklig skillnad. Sverige har mycket att bidra med i den diskussionen.

Med det sagt är det för Moderaterna grundläggande att medlemsstaternas beslutskompetens inom jämställdhetspolitiken värnas. Det liggande förslaget om kvotering till bolagsstyrelser går för långt i både subsidiaritets- och proportionalitetshänseende. Sverige bör därför rösta nej till förslaget.

Slutligen vill jag bara ännu en gång notera kopplingen till den sociala pelaren och att jag är medveten om att kommissionen tog fram direktivförslaget innan den sociala pelaren ikraftträdde. Men pelaren har uppenbarligen bidragit till att sätta politiskt tryck för att ta fram frågan ytterligare, vilket inte minst framgår av att det nu finns flera referenser till pelaren i kompromissförslaget.

Anf. 5 HAMPUS HAGMAN (KD):

Herr ordförande! Även jag delar den uppfattning som har förts fram här av kollegorna tidigare. Det är ägarna och inte politikerna som ska besluta om vilka som sitter i en bolagsstyrelse och vilka som inte sitter där.

Jämställdheten kan inte heller vara betjänt av att kvinnor reduceras till sitt kön. Allra minst är detta en fråga för EU, och Sverige har därför gjort klokt i att vara en del av den blockerande minoriteten i ministerrådet i frågan.

Jag delar den uppfattning som fördes fram av den moderata kollegan: En av anledningarna till att frågan är på agendan är att EU-kommissionen arbetar med att uppfylla den sociala pelarens punkter om ny lagstiftning på jämställdhetsområdet, och för detta bär regeringen en skuld.

Jag tycker också att ståndpunkten bör utvecklas och bättre spegla vad riksdagen tycker och varför. Därför ansluter jag mig till den ståndpunkt som lästes upp alldeles nyss av den moderata kollegan.

Anf. 6 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD):

Herr ordförande! Detsamma gäller Sverigedemokraterna. Vi har en skillnad i vår syn på detta med jämställdhet och kvotering jämfört med regeringen – det kommer inte som en nyhet. Kvotering är en av de frågor som vi inte ställer oss bakom.

I detta ställer vi oss därför bakom det som Moderaterna har anfört.

Anf. 7 JENS HOLM (V):

Ordförande! Det är extremt viktigt att vi förespråkar jämställdhet på alla nivåer. I bolagsstyrelser är det synnerligen viktigt att få jämställdhet, och därför är Vänsterpartiet för kvotering till bolagsstyrelser.

Som jag har sagt tidigare tycker inte vi att det här är EU-kompetens, men jag är benägen att instämma med ministern. Sverige har gjort det här väldigt tydligt under de långdragna förhandlingar som har varit om detta, och nu får vi en situation där det blir pinsamt om Sverige ska fortsätta att motsätta sig förslaget – när vi dessutom ändå kommer att bli överkörda.

Jag tycker att Sverige har gjort sin poäng tydlig i de här sammanhangen. Nu tycker jag att det är viktigare att fokusera på innehållet, nämligen att få jämställda bolagsstyrelser. Vi stöder regeringen i frågan.

Anf. 8 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen!

Det finns rätt många dåliga exempel i unionen, exempelvis Cypern, som bara har 8 procent kvinnor i bolagsstyrelserna. Det är uppenbart ganska katastrofalt. Ojämställdheten i många medlemsstater påverkar hela unionen.

Vi delar visserligen regeringens grundståndpunkt och röstar genomgående nej till förslaget i Europaparlamentet, men jag tycker också att det är lite beklagligt att statsrådet skyller på riksdagsmajoriteten i stället för att prata om sakfrågan.

Jag vill vara tydlig från Liberalernas sida: Vi är emot kvotering till bolagsstyrelser. Det är inte rätt väg att gå. Däremot behöver Sverige hitta ett sätt att vara konstruktivt här och komma med förslag på hur vi på annat sätt kan nå en jämställd könsfördelning i bolagsstyrelser.

Anf. 9 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Herr ordförande! Tack för informationen, statsrådet! Jag har bara en fråga till statsrådet. Ser inte regeringen ett problem med inskränkningen av äganderätten?

Anf. 10 MARIA FERM (MP):

Från Miljöpartiets håll instämmer vi i det som statsrådet sa tidigare, och vi stöder även linjen i Jens Holms inlägg.

Man kan tycka mycket om huruvida frågan ska beslutas på EU-nivå och i sak om kvotering. Framför allt ser väl vi att det i dag finns väldigt stora problem i Sverige, men självklart ännu mer på EU-nivå, inte med att kvinnor reduceras till sitt kön utan snarare att män kvoteras in i dessa styrelser. Det är inte enbart det. Men en bidragande orsak är att det sker just på grund av att de är män och inte på grund av kompetens. Det är någonting vi behöver arbeta för att komma till rätta med.

Anf. 11 LEIF NYSMED (S):

Ordförande! Jag vill från Socialdemokraternas sida säga att vi naturligtvis stöder regeringens ingång. Däremot är det lite märkligt att man hakar upp sig på att regeringen tar i beaktande att majoriteten har sagt som den gör i riksdagen. Det är med tanke på att man kritiserar regeringen i andra sammanhang för att inte alltid göra det. När regeringen tydligt säger att den följer majoriteten i riksdagen hakar man upp sig på det. Det tycker jag är lite anmärkningsvärt.

Anf. 12 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr ordförande! Om det blev otydligt är det viktigt att markera ståndpunkten som är skälet till att man åker ned för att träffa andra statsråd. Att man ska följa EU-nämndens majoritet har vi haft många diskussioner om, och det känns rätt självklart. Men att det däremot skulle vara argumentet när man åker ned och träffar sina andra statsrådskollegor blir lite pinsamt, för att använda statsrådets egna ord. Därför tycker jag att man behöver argumentera för skälet till varför vi tycker nej.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Det här är ett ämne som berör och engagerar. Jag brukar sällan ta till orda, men jag kan bara instämma i det som statsrådet sa till en början. Orden pinsamt och anmärkningsvärt är högst på sin plats för närvarande. Som socialdemokrat står jag naturligtvis bakom Vänsterpartiets och Miljöpartiets resonemang och även på samma sätt justitieministerns resonemang och Leif Nysmeds resonemang. Det där dags för Sverige att steppa upp i den här frågeställningen. Det är lite märkligt att vi ska stå sida vid sida med Polen och Slovakien i en jämställdhetsfråga. Det är min högst personliga uppfattning, och den framför jag här och nu.

Anf. 14 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Det är faktiskt inte särskilt ovanligt för ministrar. Mina kollegor har precis samma situation som jag har nu. Det är ganska vanligt. Det är många länder som har minoritetsregeringar. Det är många som kommer och säger:

Jag skulle vilja göra så här, men jag har en majoritet emot mig i parlamentet. Det är inte alls konstigt att komma med den argumentationen.

Så är det i det här läget. Jag vill bara göra klart här att min inställning egentligen är den motsatta. Jag skulle vilja att vi åkte ned och kunde rösta ja till detta. Det är särskilt med beaktande av att det egentligen inte spelar någon roll hur vi röstar. Det kommer ändå inte att vara en blockerande minoritet kvar.

Sverige omfattas inte ens av den centrala delen eftersom vi redan ligger på över 30 procent när det gäller bolagsstyrelser. Sedan är det inte heller en rak kvotering som förslaget är, utan det handlar om att man ska eftersträva 40 procent och visa för kommissionen att man är på väg dit.

Om det inte går åt rätt håll ska man vara beredd att implementera lagstiftning som gör att varje bolag ska kunna motivera varför det har hamnat där det har hamnat helt enkelt. Det är de processuella reglerna som länderna ska vara beredda att titta på. Det gör att förslaget är lite mjukare än vad det har varit tidigare.

Jag är förstås bunden av riksdagens majoritet, och jag kommer att göra som riksdagens säger. Men jag vill ändå göra det klart och ge alla partier en chans att tänka igenom det här igen. Vi hamnar nu i en situation där det kommer att gå igenom ändå alldeles oavsett vad vi gör till följd av att de här länderna har svängt.

När det gäller inskränkningen av äganderätten är det egentligen en grundläggande politisk fråga och i grunden en ideologisk fråga. Vi menar från vår sida att för att uppnå vissa samhällliga mål behöver man ibland vara beredd att begränsa äganderätten eller att inskränka äganderätten.

Detta är inte det enda tillfället, tvärtom. Det finns massor av politiska förslag som handlar precis om detta. Ett samhällligt mål är att eftersträva jämställdhet på alla områden. Då måste man, tycker vi från mitt partis sida, vara beredd att också göra det i den här delen. Så är det med det.

Jag kommer förstås att följa vad riksdagen säger. Men jag har också gjort klart min grundinställning i detta.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Nu finns det först och främst en majoritet i riksdagens EU-nämnd för ett nej. Det har också regeringen sagt att den kommer att framföra.

Sedan finns det tre partier som har framfört en likalydande ståndpunkt där det finns en förväntan. Ställer sig Centerpartiet bakom Moderaternas motivering?

Anf. 16 ANNIKA QARLSSON (C):

Det var den jag läste upp.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Då är det fyra partier som har framfört en ytterligare förstärkt argumenterande ståndpunkt som också får majoritet här i EU-nämnden.

Sedan antar jag att det finns avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet. Jens Holm nickar instämmande, Maria Ferm nickar instämmande, och Leif Nysmed nickar instämmande. Det är alltså tre partier – Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna – som har en likalydande avvikande ståndpunkt emot detta.

Med det sammanfattar jag ärendet, och budskapet har gått fram till justitieministern. Jag klubbar det.

Därmed var justitieministerns närvaro vid dagens EU-nämnds-sammanträde avslutat. Jag önskar lycka till vid kommande rådsmöte och naturligtvis en trevlig helg. Trots att vi i dag kanske tycker olika – inte jag och justitieministern dock, men kanske majoriteten i nämnden och justitieministern – hoppas vi att vi alla kan uppleva en solig helg. Tack för närvaron i dag.

Anf. 18 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):
Jag önskar EU-nämnden detsamma.

2021/22:30
11 mars

---

§ 2 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor

Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister Eva Nordmark

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 6 december 2021

Återrapport från informellt ministermöte den 15 februari 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 14 mars 2022

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar arbetsmarknadsministern och jämställdhetsministern – tro det eller ej, angående föregående ämne – Eva Nordmark välkommen till dagens EU-nämndssammanträde. Eftersom det är en ganska lång titel tänker jag använda titeln arbetsmarknadsministern i det här sammanhanget, om det är okej. Jag hälsar henne med medarbetare välkomna hit till dagens EU-nämndssammanträde.

Vi inleder med återrapport från möte i rådet och återrapport från informellt ministermöte.

Anf. 20 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

God morgon, allihop. När det gäller återrapportering från tidigare rådsmöten har ni fått en skriftlig rapport från det formella rådsmötet som vi hade den 6 december i Bryssel. Om det finns några frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på rubriken Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 4, Den europeiska planeringsterminen 2022. Det är ett beslutsärende. Det är 4 a, Slutsatser om den årliga strategin för hållbar tillväxt och den gemensamma sysselsättningsrapporten 2022. Sedan har vi också 4 b. Avser arbetsmarknadsministern att ta båda två samtidigt?

Anf. 22 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Jag tar hela punkten 4.

Ordförande! Vi börjar med punkt 4 a. Det handlar om godkännande av rådsslutsatser om den årliga hållbara tillväxtöversikten och den gemensamma sysselsättningsrapporten. Det är en återkommande punkt där rådsslutsatserna utgör ett bidrag från Epscorådet till Europeiska rådet i mars inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Regeringen avser att stödja godkännande av rådsslutsatserna. De speglar väl årets hållbara tillväxtöversikt. Regeringen anser mot bakgrund av det att rådsslutsatserna är väl utformade.

När det sedan gäller punkten 4 b om antagande av den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2022 är också det något som är årligt återkommande på Epscodagordningen i mars.

Kommissionen och rådet ska varje år inom ramen för den europeiska terminen upprätta en gemensam rapport till Europeiska rådet om sysselsättningsläget och genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna.

Rapporten analyserar den sociala utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen i unionen och presenterar på ett övergripande plan sysselsättningsreformer kopplade till riktlinjerna som medlemsstaterna har lagt fram det senaste året. Regeringen avser att stödja antagandet av rapporten.

Anf. 23 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsrådet, för genomgången!

För Centerpartiets del motsätter vi oss slutsatsen i rapporten som stipulerar att genomförandet av den sociala pelarens principer är centrala för att återhämtningen blir rättvis och inkluderande. Någonstans kan vi dock ställa oss bakom regeringens ståndpunkt. Det är ändå rätt långtgående slutsatser som finns i rapporten. Vilka slutsatser drar regeringen av det konstaterandet?

Anf. 24 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA

NORDMARK (S):

Tack, Annika Qarlsson, för den frågan!

Den sociala pelaren finns i Europa. Det är mer ett sätt att konstatera och förhålla sig till det som redan är en realitet.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Då har vi punkterna 4 a och 4 b. Båda är beslutsärenden.

För ordningens skull ska jag läsa upp rubrikerna. Först har vi punkt 4 a, Slutsatser om den årliga strategin för hållbar tillväxt och den gemensamma sysselsättningsrapporten. Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Sedan har vi punkt 4 b, Gemensam sysselsättningsrapport. Det är samma sak där. Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi till dagordningspunkt 5, Slutsatser om Europeiska revisionsrättens särskilda rapport om långtidsarbetslöshet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 26 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA

NORDMARK (S):

Ordförande! I slutsatserna när det gäller Europeiska revisionsrätten betonas vikten av att göra individuella bedömningar av de långtidsarbetslösa i rätt tid, såsom föreslås i rådets rekommendation 2016 om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden.

Dessutom framhålls Europeiska socialfonden som EU:s främsta finansieringsinstrument för att stödja medlemsstaternas aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Det noteras vidare att medlemsstater med hög långtidsarbetslöshet särskilt bör inrikta insatserna inom Europeiska socialfonden plus för perioden 2021–2027 på långtidsarbetslösa.

I slutsatserna uppmanas kommissionen att i samarbete med medlemsstaterna öka ansträngningen för att stödja tillgång till

sysselsättning speciellt för långtidsarbetslösa. Även uppföljning och utvärdering av insatserna inom Europeiska socialfonden plus ska förstärkas och användas för att förbättra åtgärderna mot långtidsarbetslöshet. Särskild hänsyn ska tas till kvinnors och mäns olika situation.

I slutsatserna uppmanas medlemsstaterna att ha ett individanpassat förhållningssätt i insatserna för långtidsarbetslösa, som ska erbjudas individuella bedömningar och vägledning för att undanröja sociala och psykologiska hinder. Medlemsstaterna uppmanas även att främja aktiv inkludering och särskilt insatser som ger erfarenhet från arbetslivet, i linje med målen för Europeiska socialfonden plus.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådmötet ställer sig bakom godkännandet av rådsslutsatserna.

Anf. 27 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi till dagordningspunkt 6, Bekämpning av diskriminering vid rekrytering och främjande av mångfald i arbetslivet: verktyg och erfarenheter. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 28 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Ordförande! Ja, det är en diskussionspunkt, och rådet väntas hålla en riktlinjediskussion om kampen mot diskriminering vid anställning och främjande av mångfald i arbetslivet.

Att värna principen om icke-diskriminering, som är en del av unionens grundläggande värden, är en viktig utgångspunkt för regeringen. Regeringen avser att lyfta upp betydelsen av arbetsmarknadens parter och avser att framhålla deras viktiga roll i arbetet för att motverka diskriminering. Vidare kommer regeringen att framhålla vikten av att skapa ett likvärdigt skydd mot diskriminering inom hela EU genom en effektiv tillämpning av gällande direktiv på området. Nationella jämlikhetsorgan, som i Sverige är Diskrimineringsombudsmannen, har där en viktig roll att spela.

Anf. 29 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi in på dagordningspunkt 7, Främjande av de äldres fulla deltagande på arbetsmarknaden. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 30 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Ordförande! Även här är det en riktlinjediskussion. Regeringen ser positivt på betydelsen av arbetsmarknadens parter, att de lyfts i diskussionen, och vill framhålla att de i Sverige har en central roll för arbetsmarknadens villkor och funktionssätt. Det omställningspaket för arbetsmarknaden som den svenska regeringen utarbetade i nära samråd med arbetsmarknadens parter kommer att bli en viktig del i att behålla den höga sysselsättningsgrad som Sverige har bland äldre. Andra reformer

som Sverige vidtagit för att förlänga äldre arbetstagares deltagande på arbetsmarknaden är bland annat den beslutade rätten att kvarstå i anställning fram till 69 års ålder samt att åldersgränsen för rätt till studiemedel och studiestartsstöd från och med i år höjts med fyra år, från 56 till 60 år.

Anf. 31 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Tack, statsrådet, för dragningen! Jag skulle vilja höra lite grann kring de tre avslutande frågorna, som man vill att ministrarna ska överväga. Jag skulle vilja höra hur statsrådet resonerar där.

Anf. 32 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Ordförande! Tanken är att de frågor som jag lyfter fram i föredragningen är svar på de frågor som ställs inför diskussionen. Vi pekar på vikten av parternas ansvar i Sverige för villkoren på svensk arbetsmarknad. Vi lyfter fram vikten av det omställningspaket som parterna har arbetat fram tillsammans med regeringen som en del i att upprätthålla en hög sysselsättningsgrad också för äldre i Sverige framgent. Vi lyfter upp exempel på andra reformer som Sverige har vidtagit. Det gäller både möjligheter att kvarstå i anställning och möjligheter att få studiemedel högre upp i åldern.

Med det hoppas jag att vi anser att jag har svarat på de frågor som ställs.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi till dagordningspunkt 8, Övriga frågor, a–g. Är det någonting där som arbetsmarknadsministern önskar kommentera?

Anf. 34 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Jag tänkte inte specifikt gå in på övriga frågor – om det finns frågor kan jag svara på dem. Men jag har just fått information om en extra punkt på dagordningen inför mötet. Det gäller situationen i Ukraina, där information väntas från ordförandeskapet och kommissionen. Om det skulle uppstå en bordsrunda avser regeringen att göra ett inlägg enligt svensk vedertagen linje, det vill säga att Sverige fördömer Rysslands invadering av Ukraina.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Tack, arbetsmarknadsministern, för förtydligandet och informationen! Vi noterar och tackar för informationen.

Arbetsmarknadsministern! Vi tackar för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar dig och medarbetarna lycka till vid kommande rådsmöte. Vi önskar er givetvis också en solig och trivsamt helg. Tack för i dag!

2021/22:30
11 mars

Anf. 36 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Tack så mycket! Jag kan bara lägga till, ordförande, att det kommer att vara Johan Danielsson som företräder Sverige på mötet. Jag själv kommer att befinna mig på FN:s stora kvinnokonferens i New York och leda den svenska delegationen där.

Jag önskar er alla en fin och solig helg.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Elin Eliasson med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde. Vi är naturligtvis extra glada för att det är många medarbetare som deltar. Under pandemin hade vi ett maxtak på fyra personer, men nu känns det lite grann som förr i tiden.

Vi inleder med återrapport från möten i rådet och återrapport från informellt möte i rådet.

Anf. 38 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Ordförande! Jag tänkte fokusera på det informella Ekofinrådsmötet i Paris den 25 februari och det extrainsatta informella Ekofinrådsmötet den 2 mars. Vad gäller mötet den 18 januari hänvisar jag till den rapport som delgivits EU-nämnden.

Det informella mötet den 25 februari präglades av kriget i Ukraina. Ministrarna diskuterade situationen och dess potentiella ekonomiska konsekvenser. Det var tydligt att det finns en bred samsyn kring vikten av att vi i EU står enade i vårt stöd till Ukraina. Flera medlemsstater lyfte upp vikten av ytterligare sanktioner mot Ryssland, inklusive att utesluta ett antal ryska banker från det internationella finanssystemet Swift.

Därtill hade ministrarna och centralbankscheferna två arbetssessioner. På den första diskuterades bland annat EU:s behov av investeringar under de kommande åren. Här fanns en bred samsyn om att investeringarna måste öka, särskilt de privata. Sverige betonade bland annat vikten av investeringar i humankapital för att möta efterfrågan på arbetsmarknaden och främja den gröna omställningen. Den andra arbetssessionen handlade om hur EU:s finansmarknader kan främja privata investeringar i den gröna och digitala omställningen. Här påpekade många vikten av att övervinna hinder i pågående förhandlingar, till exempel om kapitalmarknadsunionen och bankunionen.

Det extrainsatta informella mötet den 2 mars behandlade också Rysslands invasion av Ukraina. Diskussionen handlade framför allt om de omfattande ekonomiska sanktioner som riktats mot Ryssland. Medlemsstaterna välkomnade att EU hittills har agerat snabbt och beslutsamt och visade överlag stor beredskap för ytterligare åtgärder. Här lades fokus på att täppa till eventuella kryphål i redan beslutade sanktioner för att minimera Rysslands möjligheter att kringgå dessa. Det gäller bland annat att se över lagstiftningen för kryptovalutor och utvidgade sanktioner mot Belarus.

Ministrarna diskuterade också hur den rådande situationen kan slå mot EU:s ekonomi. Institutionerna gav en preliminär bedömning, och det konstaterades att situationen riskerar att påverka tillväxten negativt och skapa ett ökat inflationstryck. Bland framträdande risker nämndes bland

annat återverkningar på finansmarknaden, fortsatt stigande energipriser samt ihållande störningar i distributionskedjor. Det framfördes att de ekonomiska utsikterna omgärdas av stor osäkerhet och att det kommer att bli viktigt att följa utvecklingen noga. Flera medlemsstater uttryckte oro för hur framför allt prisutvecklingen på energimarknaden kan slå mot sårbara hushåll och företag i EU.

Avslutningsvis var den generella bilden på mötet att anpassningsbarhet och samordning kommer att vara av stor vikt framöver.

Jag vill också informera om att det i anslutning till Ekofinrådsmötet nästa vecka planeras ett eurogruppsmöte i inkluderande format, där diskussionerna om att fullborda bankunionen kommer att fortsätta.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, och det är lagstiftningsöverläggningar: Direktivet om införandet av en global, lägsta skattenivå för multinationella koncerner i unionen. Det är en riktlinjedebatt, allmän riktlinje, och detta är ett beslutsärende.

Anf. 40 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Under den här dagordningspunkten väntas rådet ha en diskussion om kommissionens direktivförslag om en global minimiskatt för multinationella företag inom EU. Ordförandeskapets ambition är att rådet ska kunna anta en allmän riktlinje om förslaget på mötet.

Som ni känner till har det sedan flera år tillbaka pågått ett omfattande internationellt arbete inom OECD och G20 i det så kallade inclusive framework för att motverka skattebaserosion och flyttning av vinster. Den 14 december 2021 antogs modellregler gällande den andra pelaren av inclusive framework. Dessa syftar till att säkerställa att vissa multinationella företag betalar en viss minsta skattenivå på sina inkomster, oavsett var de är verksamma. Det är alltså denna andra pelare i OECD:s arbete som kommissionen har presenterat som ett direktivförslag.

Syftet med kommissionens förslag om en global minimibeskattnings är att implementera OECD:s modellregler inom EU.

Regeringen ställer sig positiv till en global minimibeskattnings och till att implementeringen i EU sker genom ett direktiv.

Sedan förslaget presenterades har det pågått intensivt tekniskt arbete i rådet som i huvudsak har syftat till att anpassa direktivförslaget så att det är i linje med OECD:s modellregler. Det tekniska arbetet har varit intensivt både inom EU och inom OECD. En viktig del av det tekniska arbetet i OECD kopplat till genomförandet blev klar i dagarna, så mer tid för analys hade varit positivt. Av dessa skäl kan det anses vara för tidigt att redan vid detta möte komma överens om en allmän inriktning om ordförandeskapets kompromissförslag.

Vid Coreper i går var det några medlemsstater som uttalade att de inte heller skulle kunna stödja att komma överens om en allmän inriktning om ordförandeskapets kompromissförslag. De flesta av dessa länder har därefter i bilaterala samtal gett uttryck för att de kommer att gå med på att anta en allmän inriktning. Det franska ordförandeskapet arbetar hårt för att det ska bli så, eftersom detta är en viktig fråga.

Det finns en mycket uppenbar risk för att Sverige vid mötet kan komma att stå ensamt om att säga nej.

Regeringen anser att resultatet av de senaste månadernas arbete är ett direktiv som är i linje med modellreglerna. Sverige har tagit en mycket aktiv del i detta arbete, och vi har nått stora framgångar i för oss centrala frågor. Enligt regeringens mening är direktivet redo för beslut, även om tiden för analys som sagt hade kunnat vara något längre. Regeringen vill säga ja.

En utestående fråga av central betydelse är att tiden för genomförandet av direktivet bestäms med hänsyn till medlemsstaternas interna lagstiftningsprocesser, vilket kommer att diskuteras vid mötet.

Om nämnden ändå vill att Sverige säger nej, trots den uppenbara risken att vi kommer att stå ensamma, agerar vi naturligtvis efter detta. Men jag vill då särskilt betona att företag i de länder som av olika anledningar inte hedrar åtagandet i inclusive framework och inte inför reglerna i pelare 2 ändå kommer att kunna beskattas av de länder som infört reglerna. Om EU och Sverige väntar för länge med att implementera pelare 2 finns alltså en risk för negativa konsekvenser för svenska företag utifrån hur pelare 2 är uppbyggd.

Jag vill också nämna att som ni känner till står även CBAM-förslaget på dagordningen. I denna fråga fattas beslut med kvalificerad majoritet. Om direktivet om global minimibesättning inte antas vid detta Ekofinmöte kommer >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<att åter aktualisera frågan om att övergå till kvalificerad majoritet i skattefrågor. Som ni minns lämnade kommissionen den 15 januari 2019 ett meddelande om en stegvis övergång till beslut enligt kvalificerad majoritet. Det gynnar inte Sveriges intresse av att värna enhälligheten på skatteområdet att en sådan diskussion hålls vid liv.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det är en delvis annorlunda ståndpunkt som har framförts. I den tidigare ståndpunkten stod: "Det är sammantaget för tidigt att anta direktivet vid det kommande rådsmötet." Nu framförde statssekreteraren att regeringen är beredd att rösta ja. Jag vill bara tydliggöra detta för protokollet och även för ledamöterna.

Anf. 42 HELENA BOUVENG (M):

Herr ordförande! Detta är lite grann som dubbla Vasalopp, känns det som. Vi som har varit med ett tag vet att vi har ältat den här frågan ganska länge. Jag måste säga att jag uppskattar de resultat som departementet och regeringen har uppnått och inte minst ert arbete inom inclusive framework. Jag är jätteimponerad av det. Vi som har varit med ett tag minns när vi pratade om omsättningsbaserad skatt i stället för vinstbaserad – ja, ni kan ju allt det där.

Jag har också väldigt stor respekt för de tuffa påtryckningar som ni säkert utsätts för där nere. Jag kan bara tänka mig dem. Detta att man hotar med att vi kommer att stå ensamma eller med kvalificerad majoritet har vi hört ett visst antal gånger, och jag tycker rent ut sagt att det är ohederligt. Det är inte riktigt så man bygger upp ett väl fungerande EU-samarbete.

Med det sagt vill jag vara jättetydlig med att vi även i fortsättningens är för en global skatt. Vi tycker lika illa om dubbelbesättning som om

dubbel icke-beskattning. Jag tror att vi är ganska eniga. Vi har varit eniga i det här arbetet under väldigt lång tid, och vi har varit tydliga med att kommissionen inte ska gå före och att detta ska ligga i linje med OECD:s modellregler. Det har också absolut rört sig i rätt riktning, men en del återstår trots allt.

Om jag förstod det senaste underlaget rätt är OECD berett att lägga fram någonting redan i juni. Då blir det väldigt svårt för oss att förstå varför kommissionen gör det svårare för sig än nödvändigt så att man eventuellt behöver göra ändringar i ett direktiv – vilket det inte finns några garantier för; det vet vi – och detta samtidigt som bolag får leva i en värld som inte är förutsägbar eller säker.

Som jag inledde med är vi för en global skatt, inte en regional skatt där Europas och Sveriges bolag riskerar att utsättas för en snedvridande konkurrenskraft och en verklighet som varken är förutsägbar eller säker. Därför kommer vi faktiskt att vidhålla vår avvikande ståndpunkt som vi hade i utskottet och som Kristdemokraterna, Centern, Sverigedemokraterna och Liberalerna då stod bakom. Jag tycker att den ståndpunkten väldigt väl täcker det resonemang som både vi och regeringen har haft under hela detta förlopp.

Att släppa detta är som att krokna på upploppet i ett långt och krävande Vasalopp. Jag tror faktiskt också att vi i grund och botten har samma uppfattning som regeringen i frågan. Men för oss är det viktigt att vi säkerställer att det är kvalitet och att det blir rätt från början.

Anf. 43 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet välkomnar regeringens position. Vi tycker att det är bra att regeringen är beredd att rösta ja till detta. Vi behöver en global minimiskatt för multinationella bolag.

Jag har dock en konkret fråga. Är det fortfarande miniminivån 15 procents beskattning som gäller? Finns det någon möjlighet att höja den nivån? Är det några länder som driver det? Skulle Sverige kunna vara ett sådant land?

Vi i Vänsterpartiet tycker att det vore bra om miniminivån höjdes.

Anf. 44 HAMPUS HAGMAN (KD):

Ordförande! Jag vill tacka regeringen för ett bra arbete under den tid som vi har diskuterat de här frågorna, i skatteutskottet och här. Jag förstår att det har varit en mycket krävande process.

Jag tycker att Helena Bouveng sammanfattade detta på ett väldigt bra sätt. Jag tänker inte upprepa något av det utan bara konstatera att jag står fast vid den ståndpunkt som vi förde fram i skatteutskottet och som Kristdemokraterna, Moderaterna, Centern, Liberalerna och Sverigedemokraterna då stod bakom.

Anf. 45 ERIC WESTROTH (SD):

Ordförande! Vi är också, precis som Helena Bouveng sammanfattade, för en global beskattning. Vi tycker också att kopplingen till OECD:s regelverk är så pass viktig att man behöver invänta deras för att slippa ändra i någonting som kommer ut. Jag finner det dessutom anmärkningsvärt med sådana här hotelser från enskilda länder, att de bara för att de inte får genom sina ståndpunkter hotar med andra saker.

Vi står fortfarande bakom vår avvikande mening, som Helena så förtjänstfullt framförde.

2021/22:30
11 mars

Anf. 46 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången inför rådet.

Vi står också bakom samma linje som vi haft tidigare. Det är en global skatt, men det ska vara kopplat till OECD. Där har vi en linje som vi står fast vid, samma linje som Helena Bouveng gav uttryck för.

Sedan måste jag ändå ta upp en ordningsfråga. Ordföranden brukar efterlysa kompletterande mervärde i EU-nämnden. Det var ju verkligen nytt att vi i dag fick en dragning av en ståndpunkt som inte alls var den som var utskickad. Förutsättningarna för oss i nämnden är lite olika. En del stora partier har ledamöter som kan följa sina ärenden hela vägen och hantera dem. Vi mindre partier har generalister som får sitta och samla in rätt mycket information och kunskap inför nämndens möten. De utgår då från de ståndpunkter som är utskickade innan. Jag tycker att det är ett icke önskvärt kompletterande mervärde när vi sitter med totalt nya ståndpunkter på mötet.

Anf. 47 ORDFÖRANDE:

Vi har ju en sådan form. Ibland går det väldigt fort, antar jag, och det var väl därför statssekreteraren kompletterade just vid dagens sammanträde. Dock är vi självklart väldigt noggranna med att få information så tidigt som möjligt och så tidigt förankrad som möjligt – utan att på något vis vilja skuldbelägga. Vi vet att det går fort och många gånger är bråttom när ordförandeland och andra genomför bilateraler och dylikt.

Anf. 48 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! Jag tackar också för dragningen.

Jag behöver inte förlänga debatten, men jag vill bara tillägga att vi också står bakom den avvikande ståndpunkten.

Anf. 49 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Jag börjar med Jens Holm. Ja, minimivån är 15 procent. Och nej, det finns inget land som driver att den gränsen skulle höjas. Man ska komma ihåg att detta var en överenskommelse som slöts mellan ett väldigt stort antal länder.

Sedan kan jag inte annat än instämma med Annika Qarlsson. Naturligtvis är så bra processer som möjligt önskvärt. Den ståndpunkt som jag här redogjort för var en annan än den som skickades ut, och det är helt enkelt för att det rör sig så fort i denna fråga. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det är helt enkelt anledningen till detta. Jag håller med om att det inte är en önskvärd process för framtiden.

Om vi sedan går tillbaka till den avvikande ståndpunkt som redovisades i skatteutskottet skulle vi möjligen också kunna komma tillbaka till den ståndpunkt som skickades ut. I den avvikande ståndpunkt som redovisades i skatteutskottet stod det att direktivet inte ska antas förrän OECD:s arbete har slutförts. Det handlar alltså om slutet av året.

Det som kommer att redovisas i juni har med pelare 1 att göra, inte pelare 2. Att redovisa en sådan ståndpunkt på Ekofinmötet skulle på ett icke önskvärt sätt helt avsluta det här arbetet.

Därför skulle jag efterfråga att vi i stället kan gå tillbaka till den ståndpunkt som finns i den anoterade agenda som har skickats ut: ”Det pågår ... tekniskt arbete i OECD kopplat till genomförandet. Det är sammantaget för tidigt att anta direktivet vid det kommande rådsmötet.”

Jag undrar om det kan vara en möjlig kompromiss. Tora, vill du fylla på något?

Anf. 50 Statssekreterare TORA HANSJONS:

Ordförande! Jag tycker att Elin Eliasson sammanfattade det här väl.

Förslaget till ståndpunkt som är utskickat skulle alltså vara en ståndpunkt som är i linje med den ståndpunkt som var den avvikande meningen i skatteutskottet men med den justeringen att vi inte säger när Sverige kommer att vara berett att säga ja i stället för nej men att Sverige säger nej vid detta möte.

Anf. 51 HELENA BOUVENG (M):

Vi har ju diskuterat det här lite grann. Vad jag saknar i den ståndpunkten är att man håller fast vid hela resonemanget runt att vi ska fullfölja OECD och ligga där. Det är lite borta i den ståndpunkt som regeringen hade med.

Jag säger så här: Kommer man längre fram med OECD, kommer det in ett extra Ekofin där det handlar om kommatecken eller sådana saker, har jag liksom inga problem att säga ja. Men i det här läget, med den ståndpunkten, skulle man i princip säga: Vi säger nej nu, men nästa gång säger vi ja.

Jag är liksom inte beredd att flytta våra positioner förrän det är säkerställt att vi ligger i linje med OECD:s modellregler. Det är ju hela anledningen till att vi har en tydligare ståndpunkt än den regeringen har valt denna gång, så än så länge håller vi nog fast vid den ståndpunkt som vi hade i skatteutskottet. Det är ju hela tanken med att vi säger nej.

Anf. 52 ORDFÖRANDE:

Som ordförande är jag inte otroligt bekväm med att vi sitter och förhandlar över sammanträdesbordet. Vi kommer att ajournera mötet några minuter, så får statssekreterarna träffa representanter för oppositionen – kanske Helena Bouveng eller någon annan – och försöka enas lite grann om ett steg i en riktning. Förhoppningsvis hittar vi en kompromiss.

Ajournering

EU-nämnden beslutade kl. 10.02 på förslag av ordföranden att ajournera samrådet.

Återupptaget samråd

Samrådet återupptogs kl. 10.19.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Det har puffat upp något slags vit rök från samlingsrummet. Det var många bokstäver, ord, kommatecken, punkter, citattecken och jag vet inte allt som förekom där. Det som är så bra med gyllene kompromisser är att man får resonera sig fram till lösningar.

Anf. 54 Statssekreterare TORA HANSJONS:

Den ståndpunkt som vi har diskuterat och som jag uppfattar att vi har kommit överens om kan vara Sveriges ståndpunkt lyder som följer, och sedan får naturligtvis ordföranden leda vidare hur det ska föras till protokollet. Jag läser nu upp förslaget till kompromiss:

Syftet med kommissionens förslag om en global minimibesättning är att implementera OECD:s modellregler inom EU. Sverige ställer sig positivt till en global minimibesättning och att implementeringen i EU sker genom ett direktiv. Det är viktigt att ett system för en global minimibesättning uppnår en lämplig balans mellan komplexitet och effektivitet. Det ska vara förutsebart, proportionerligt och träffsäkert utifrån syftet samt vara i linje med OECD:s modellregler om en global minimibesättning. Förslaget till ett direktiv om en global minimibesättning är omfattande och komplext. Det pågår dessutom tekniskt arbete i OECD kopplat till genomförandet. Det är sammantaget för tidigt att anta direktivet. Det är också av central betydelse att tiden för genomförandet av direktivet bestäms med hänsyn till medlemsstaternas interna lagstiftningsprocesser. Sverige verkar för att ikraftträdandet inom EU villkoras av att ett visst antal av de länder som har deltagit i förhandlingarna i inclusive framework är redo att genomföra förslaget om en global minimibesättning.

Anf. 55 HELENA BOUVENG (M):

Vi står nu bakom kompromissförslaget vad gäller ståndpunkten och önskar regeringen lycka till i det fortsatta arbetet och framgångsrika förhandlingar.

Anf. 56 JENS HOLM (V):

Vi står inte bakom ståndpunkten, utan vi tycker att Sverige ska bejaka direktivet nu och vara för det.

Anf. 57 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! Vi står också bakom ståndpunkten nu och önskar regeringen lycka till med förhandlingarna.

Anf. 58 MARIA FERM (MP):

Vi tycker att regeringen kan säga ja till direktivet nu.

Anf. 59 HAMPUS HAGMAN (KD):

Vi står bakom den upplästa ståndpunkten och tackar för ett bra arbete.

Anf. 60 ERIC WESTROTH (SD):

Vi tackar också regeringen för en bra förhandling och står numera bakom regeringens förslag efter den ändring som lästes upp.

Anf. 61 ANNIKA QARLSSON (C):

Vi tycker också att det blir en bra kompromiss, där man lyfter upp den del från reservationen i skatteutskottet som efterlystes och en punkt efter direktivet. Det är en bra justering av ståndpunkten. Tack så mycket!

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar, efter tillägget och diskussionen och även förhandlingen, att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande ståndpunkter anmälda från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går över till dagordningspunkt 4, Förordningen om inrättande av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid – riktlinjedebatt/allmän riktlinje. Det är ett beslutsärende.

Anf. 63 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Under denna dagordningspunkt väntas rådet diskutera förslaget till förordning om en gränsjusteringsmekanism för koldioxid, den så kallade CBAM. Ordförandeskapets målsättning är att rådet ska kunna fatta beslut om att anta en allmän riktlinje om förslaget. CBAM är en del av det så kallade Fit for 55-paketet och syftar till att minska koldioxidläckage. Mekanismen är i korthet tänkt att reglera sådana växthusgasutsläpp som orsakats av vissa varor som importerats till EU och ska omfatta sektorerna stål, järn, aluminium, gödselvaror, cement och elektricitet. Den är alltså tänkt att komplettera EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Sedan förslaget presenterades har det förhandlats på teknisk nivå i rådet. Sverige har i dessa förhandlingar huvudsakligen betonat tre principiella ståndpunkter och i stort fått gehör för dessa i ordförandeskapets kompromissförslag.

För det första måste mekanismen utformas på ett sådant sätt att den är förenlig med WTO-regelverket. För det andra bör administrationen av mekanismen inte vara centraliserad, utan både nationella myndigheter och kommissionen bör vara delaktiga i administrationen. Det huvudsakliga ansvaret för att administrera systemet bör åvila nationella myndigheter. För det tredje bör mekanismen utvärderas efter en tid. En sådan utvärdering bör bland annat titta på möjligheten att utöka mekanismen till att omfatta såväl indirekta utsläpp som fler varor.

Det finns fortfarande ett antal utestående frågor som är viktiga för Sverige men som ligger utanför utformningen av förordningen om CBAM. Dessa frågor har bäring på mekanismen eftersom den ska komplettera utsläppshandelssystemet. Det handlar främst om åtgärder för att motverka koldioxidläckage vid export och om takten för utfasning av den fria tilldelningen av utsläppsrätter inom utsläppshandelssystemet. Inför mötet har det cirkulerats en not där ordförandeskapet rekommenderar rådet att inte inleda trilogförhandlingar innan tillräckliga framsteg har gjorts i dessa andra frågor, alltså rättsakter som rör utfasningstakten och exportläckage. I samma not nämns också att inrättandet av en CBAM ställer krav på en utveckling av det internationella samarbetet för att främja en ambitiös klimatpolitik i länder utanför EU.

Regeringen anser att en gränsjusteringsmekanism för koldioxid är nödvändig för att förhindra det koldioxidläckage som annars skulle uppstå när EU höjer ambitionerna på klimatområdet. Gränsjusteringsmekanismen är alltså en förutsättning för andra reformer inom Fit for 55, inte minst den

föreslagna skärpningen av utsläppshandelssystemet, som är en viktig fråga för Sverige.

2021/22:30

11 mars

Regeringen gör bedömningen att ordförandeskapets kompromissförslag är i linje med den ståndpunkt som överlagts med riksdagen. Om det skulle bli aktuellt med beslut om en allmän riktlinje på mötet kan regeringen därför stödja förslaget samt eventuella ändringar som är i linje med nuvarande förslags övergripande inriktning.

Regeringen välkomnar vidare rekommendationen om att trilogförhandlingar inte ska inledas innan tillräckliga framsteg har nåtts i andra rättsakter kopplade till frågorna om utfasningstakt inom utsläppshandelssystemet och exportläckage. Om det skulle uppstå en diskussion om det tyska initiativet om en internationell klimatklubb, som bland annat syftar till ökad internationell koordinering inom klimatområdet, anser regeringen att klimatet är en global fråga som kräver globala lösningar. Regeringen välkomnar därför att EU utökar samarbetet med tredjeländer som komplement till det arbete som bedrivs på EU-nivå.

Anf. 64 ANNIKA QARLSSON (C):

Det är dels en kort ståndpunkt som har sänts ut, dels en lite längre som redovisats här, som det brukar vara. Några saker har berörts, och jag är inte säker på att jag noterade dem. Jag kan dock konstatera att det finns ett skäl när det gäller detta, nämligen att vi ska se till att vi får en skarpare lagstiftning och att den fria tilldelningen av utsläppsätter fasas ut. Jag ser inte att det finns med i ståndpunkten och noterade eller hörde det inte, men det är ett oerhört viktigt skäl när det gäller dessa frågor. Det som var en viktig del när det infördes måste sedan också fasas ut.

Sedan har jag ett tillägg till den svenska ståndpunkten, eller ett villkor eller hur det nu ska formuleras. Det är att vi accepterar den allmänna inriktningen men bara förutsatt att den slutgiltiga utformningen av koldioxidjusteringsmekanismen tillräckligt hanterar risken när det gäller koldioxidläckage för EU:s industrier och upprätthåller konkurrenskraften.

Anf. 65 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Detta är en stor och viktig fråga, och som vi vet går den in i flera olika utskott här i riksdagen. Det finns olika dimensioner i detta, inte minst kopplat till det stora pågående arbetet med Fit for 55 och EU:s utsläppshandelssystem, som vi ska diskutera i närmare detalj med miljöministern när hon kommer hit om en liten stund. Det finns tydliga kopplingar här. Frågan har tagits upp i diskussioner i skatteutskottet ett antal gånger, men den har aldrig tagits upp i nämnden tidigare. Vi har några perspektiv som vi vill skicka med och några förslag som kan komplettera den svenska ståndpunkten.

Vi tycker att det är otroligt viktigt att EU nu höjer miljöambitionerna. Vi delar helt uppfattningen att vi också måste säkerställa att detta inte görs på ett sätt som slår undan benen för europeiska företag och att vi undviker både koldioxidläckage och konsekvenser för europeisk konkurrenskraft.

Gränsjusteringsmekanismen kan definitivt vara vägen dit. Det är väl det troliga verktyg vi har att jobba utifrån. Men vi kanske inte riktigt står bakom den skarpa formuleringen i regeringens ståndpunkt om att införandet av en gränsjusteringsmekanism är en förutsättning för att EU

ETS ska kunna revideras på ett sätt som kan bidra till att Sveriges och EU:s klimatmål uppnås. Vi skulle nog vilja stryka den meningen, för den låser fast oss vid att just gränsjusteringsmekanismen är den enda metoden.

Vi tycker att det fortfarande finns en hel del frågetecken kvar kring hur utformningen ska kunna bli WTO-förenlig och en del annat. Vi tror att vi förhoppningsvis kan lyckas, men vi tycker inte att vi ska hänga upp hela revideringen av EU:s klimatarbete på att det blir just en gränsjusteringsmekanism. Vi behöver dock ha något sätt att hantera koldioxidläckaget. Vi föreslår alltså att den meningen utgår.

Men vi skulle framför allt vilja ha två tillägg. Det ena handlar om att understryka det som statssekreteraren delvis var inne på, det vill säga den intima kopplingen till EU:s utsläppshandelssystem. Vi skulle vilja att ett stycke lades till som lyder: Förslaget om gränsjusteringsmekanism och förslaget om översyn av EU:s utsläppshandelssystem bör behandlas samlat, och regeringen anser därför att ett beslut bör tas först när detaljerna i båda förslagen är utarbetade och behandlade.

Därutöver vill vi lägga till: Vidare bör den fria tilldelningen inom ramen för EU ETS inte fasas ut förrän CBAM har utvärderats och visat förmåga att effektivt förebygga koldioxidläckage, samtidigt som europeisk konkurrenskraft inte påverkas negativt. Det sistnämnda har helt enkelt att göra med att det fortfarande finns stora osäkerheter kopplat till koldioxidtullarna – vi vet inte hur de kommer att falla ut. Då måste utfasningen av den fria tilldelningen ske försiktigt, parallellt med att vi inför koldioxidtullarna eller gränsjusteringsmekanismen, som den kallas.

Från vår sida skulle vi alltså vilja se en strykning och två tillägg.

Anf. 66 JENS HOLM (V):

Överlag står vi bakom regeringens position, men vi har några invändningar. Vi tycker att regeringen skulle kunna gå fortare fram och vara mer ambitiös, till exempel vad gäller de sektorer som omfattas. Vi tycker inte att detta bara ska utvärderas, utan vi tycker att omfattningen kan vidgas redan här och nu så att fler sektorer och även indirekta utsläpp omfattas.

Vi har också en fråga till statssekreteraren gällande intäkterna. Har regeringen tagit tydlig ställning när det gäller vad intäkterna ska användas till? Vi i Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att intäkterna öronmärks för fortsatt klimatarbete och i synnerhet för att vi ska kunna hjälpa utvecklingsländerna med deras klimatarbete.

Sedan har jag en fråga gällande det som nämndes om att Sverige gör bedömningen att man inte är mogen att gå till trilog nu. Jag undrar när ni bedömer att ni är mogna för det. Vi tycker nog att det är läge att skynda på så att det blir trepartsförhandlingar så fort som möjligt.

Om jag förstod Moderaternas strykning rätt handlade det om att gränsjusteringsmekanismen inte per se är en förutsättning för EU ETS. Det håller vi med om; det är ingen förutsättning, men det är förstås en väldigt viktig del.

Anf. 67 HAMPUS HAGMAN (KD):

Ordförande! Detta är en fråga som går in i flera olika utskott, kan man väl lugnt säga. Jag vet att min kollega i miljö- och jordbruksutskottet har

haft ett gott samarbete med Moderaterna och Jessica Rosencrantz. Hon har framfört kloka synpunkter, som vi ansluter oss till.

Jag vill i detta sammanhang också lyfta fram den diskussion vi hade i skatteutskottet kring hur detta förhåller sig till diskussionen om EU:s egna medel. Jag vet att detta inte är en fråga som står i fokus för den diskussion som ska hållas kommande vecka, men jag vill ändå poängtera att de ståndpunkter som antagits i andra sammanhang gäller även fortsättningsvis och att jag, ifall diskussionen glider över mot egna medel, givetvis förväntar mig att regeringen förespråkar riksdagens ståndpunkter där.

Anf. 68 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! Jag vill tacka för dragningen. Jag tänkte börja med att ställa två frågor till statssekreteraren. Hur upplever hon och regeringen att man ska motverka att gränsjusteringsmekanismen blir eller upplevs som en tull? Inledningsvis föreslogs att mekanismen skulle begränsas till ett antal utsläppstunga branscher. Hur ser man på utbyggnaden så att fler branscher omfattas i framtiden?

Anf. 69 ERIC WESTROTH (SD):

Herr ordförande! Vi anmälde ju en avvikande ståndpunkt redan i skatteutskottet och står bakom den i stort sett. Det är en för svag koppling till WTO:s regelverk – att det ska följas. Vi anser också att exportjusteringsmekanismen bör finnas på plats så att inte företag inom EU konkurrensutsätts på ett otillbörligt sätt i förhållande till företag i andra länder när man exporterar till tredjeland. Vi tycker inte heller att mekanismen ska tillåtas bidra till en alltför stor administration för vare sig företag eller nationella myndigheter.

Vi står fortfarande bakom detta. Moderaternas nu upplästa avvikande ståndpunkt är dock i stort sett i linje med detta, så för enkelhetens skull ställer vi oss bakom den i detta läge.

Anf. 70 MARIA FERM (MP):

Vi följer upp och står bakom vår avvikande mening i skatteutskottet.

Anf. 71 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Vi kan börja med Centerpartiets kommentarer om att tillräckligt hantera risken för koldioxidläckage och att upprätthålla EU:s konkurrenskraft. Naturligtvis håller vi med, men vi tycker inte att vi behöver ändra i ståndpunkten när det gäller detta.

Vi går vidare till Moderaternas kommentarer, som jag uppfattar att även Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna ställer sig bakom. Skulle man kunna tänka sig följande i ståndpunkten? Införandet av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid är en viktig del för att EU ETS ska kunna revideras på ett sätt som kan bidra till, och så vidare. Det skulle kunna vara ett förslag till kompromiss.

När det gäller de andra två delarna, de två tilläggen, bedömer jag att en hopkoppling av förslaget om CBAM med förslaget om utsläppshandelssystemet skulle göra att möjligheterna att komma framåt kraftigt försvåras. När det gäller att en utfasning inte bör ske innan CBAM

har utvärderats lämnar jag återigen ordet till min statssekreterarkollega Tora, som kanske vill kommentera detta närmare.

Anf. 72 Statssekreterare TORA HANSJONS:

Utfasningstakten när det gäller EU ETS och den fria tilldelningen är en viktig del, som dock ligger utanför CBAM. De är alla sammankopplade på ett väldigt tydligt sätt, men huruvida man ska invänta en utvärdering av CBAM innan den fria tilldelningen kan fasas ut är nog snarare en fråga för diskussionerna med miljöministern, som äger frågan om utfasningstakten.

Anf. 73 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

När det gäller Liberalernas synpunkt att detta kan upplevas som en tull och frågan om hur det ska motverkas har, som jag sa, en av de viktiga frågorna för Sverige handlat om att mekanismen behöver utformas på ett sådant sätt att den är förenlig med WTO-regelverket. Som jag också sa har Sverige i förhandlingarna betonat detta och i stort fått gehör för det i ordförandeskapets kompromissförslag.

När det gäller utbyggnaden och hur vi ser på den kan man väl säga att det, precis som jag sa, fortfarande finns ett antal utestående frågor som har bäring på denna mekanism. Det handlar bland annat om åtgärder för att motverka koldioxidläckage vid export och takten för utfasningen av den fria tilldelningen. Dessa delar kommer vi att fortsätta arbeta med före trilogförhandlingarna.

När det gäller att utvidga detta till andra sektorer lämnar jag återigen ordet till min statssekreterarkollega.

Anf. 74 Statssekreterare TORA HANSJONS:

En utvidgning till andra sektorer kan bli en senare fråga efter utvärderingen. Vi tycker att det är viktigt att en utvärdering sker, så frågan är inte aktuell i det här läget.

Anf. 75 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Jag vill också säga något om egna medel. Sveriges ståndpunkt i den frågan är väl känd, och skulle frågan komma upp kommer vi naturligtvis att agera i linje med den sedan tidigare förankrade ståndpunkten i egnamedelsfrågan.

Jag noterar Vänsterpartiets inspel om att intäkterna borde gå till utvecklingsländer. Egnamedelsfrågan kommer som sagt att komma upp, och där finns olika inställningar från olika länder. Detta kommer också att bli en senare diskussion. Jag noterar också Vänsterpartiets inspel om att vi borde gå till trilog så fort som möjligt.

Anf. 76 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack, statssekreteraren, för snabbfotad omarbetning av texten! Det handlar visserligen om små ordval, men de kan betyda mycket. Vi kan köpa omformuleringen om att gränsjusteringsmekanismen inte är en förutsättning men en viktig del, det som statssekreteraren nyss läste upp.

När det gäller de två tillägg som vi hade om en sambehandling av EU ETS och CBAM och om utfasning av den fria tilldelningen har jag full respekt för att det ibland är en utmaning att avgöra om något hör hemma

här eller på miljørådet. Det viktiga för oss är att säkerställa att denna koppling finns. Jag tycker inte att det skadar att man framför den ståndpunkten också på Ekofin, att vi vill se en tydligare sammankoppling mellan de två akterna. Vi står alltså fortsatt bakom de två tilläggen.

Anf. 77 ERIC WESTROTH (SD):

Jag ska inte förlänga detta mer än nödvändigt. Vi ställer oss bakom det som Moderaterna nyss framförde.

Jag ställde en kunskapsfråga på skatteutskottets möte för drygt en vecka sedan. Jag fick inte riktigt svar på den. Det står ju i förslaget till svensk ståndpunkt att en gränsjusteringsmekanism bör kombineras med andra WTO-förenliga åtgärder som värnar förutsättningarna för europeisk industri att bidra till global klimatnytta genom export. Vad skulle andra WTO-förenliga åtgärder kunna vara?

Anf. 78 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! Som jag uppfattade statssekreteraren är upplevelsen att det kan bli en tull och att detta ska vara en viktig del samt att man ser en utvidgning efter en utvärdering. Vi anser i stället att mekanismen snabbt behöver byggas ut till att omfatta fler områden för att koldioxidläckaget effektivt ska begränsas. Vi tycker också att det borde ha varit än mer tydligt i den svenska ståndpunkten att gränsjusteringsmekanismen inte får bli, eller av andra länder upplevas som, en tull.

Vi står bakom den avvikande ståndpunkt som vi har anmält i skatteutskottet.

Anf. 79 JENS HOLM (V):

Först vill jag säga att vi tycker att det blev en bra ändring av texten så att CBAM är en viktig del av EU:s utsläppshandelssystem men inte en förutsättning för det. Detta står vi bakom.

I övrigt vill jag lyfta fram den avvikande mening som vi anmälde i skatteutskottet, som handlar om att vi vill utöka antalet områden här och nu. Vi vill också att intäkterna ska öronmärkas till utvecklingsländernas klimatarbete och lite annat; det står i vår avvikande mening.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

För formens skull, och så att alla känner till det, heter det fortfarande ”avvikande ståndpunkt”.

Anf. 81 JENS HOLM (V):

Angående vår avvikande ståndpunkt från skatteutskottet finns det en superviktig sak som jag har blivit ombedd att föra fram.

I den avvikande ståndpunkten står det att vi när gränsjusteringsmekanismen väl är genomförd vill avskaffa EU ETS. Detta är helt fel; det vill vi inte alls. Vi vill i stället avskaffa den fria tilldelningen i EU ETS. Det var två ord som försvann, vilket fick en ganska dramatisk betydelse i skatteutskottet. Jag hoppas att detta nu är korrigerat till att vi vill ha kvar EU ETS men ha bort den fria tilldelningen av utsläppsrätter.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Vi satt och funderade på om det verkligen var detta ni menade, men nu blev det väldigt klart och tydligt!

Anf. 83 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag hade ett tillägg om att vi accepterar den allmänna inriktningen under vissa förutsättningar när det gäller den slutgiltiga utformningen av koldioxidjusteringsmekanismen. Jag uppfattar det som att det blev ett tydligt instämmande i att detta också är regeringens linje. Det välkomnar jag.

Jag välkomnar också förändringen till ”viktig del”; detta är väldigt bra.

Till skillnad från Moderaterna och Kristdemokraterna vill jag absolut att vi ska fasa ut den fria tilldelningen – regeringen har stöd och uppbackning från Centerpartiets sida för detta.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Jag måste säga att det är med stor beundran som jag noterar statssekreterarnas och deras medarbetares arbete för att sammanfoga alla dessa insiktsfulla kommentarer och frågeställningar.

Anf. 85 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

När det gäller de två tillägg som Jessica Rosencrantz har redogjort för hänvisar jag till det som vi tidigare sa om miljörådet. Vi tycker inte att den svenska ståndpunkten ska ändras.

När det gäller andra WTO-förenliga åtgärder som värnar förutsättningar för europeisk industri att bidra till global klimatnytta genom export lämnar jag ordet till en mer kunnig person.

Anf. 86 Departementsrådet JAN LARSSON:

Denna förordning, som ska upp för allmän inriktning, omfattar givetvis inte exportjusteringar och liknande. Detta är diskussioner som har förts parallellt, men vi är inte klara med de diskussionerna.

Det har ju skett någon form av brainstorming här. Man har tagit upp frågor som investeringsfonder, andra sociala fonder, statsstöd och liknande. Man har även tagit upp att man åtgärdar inom ETS, vilket väl är det mest aktuella. Man får alltså titta på den fria tilldelningen för de här företagen eller på någon annan åtgärd inom ETS.

Jag vill påpeka att dessa diskussioner definitivt inte är slutförda; det är det som noten säger. Vi ska fortsätta med de här diskussionerna.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Det finns först och främst stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Sedan finns det en likalydande avvikande ståndpunkt från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Det finns dessutom oliklydande avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Liberalerna.

Vi går vidare till rubriken Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 5, Åtterrapporering från det informella mötet mellan EU:s stats- och regeringschefer den 10–11 mars 2022. Detta är en informationspunkt.

Anf. 88 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Här väntas ordförandeskapet återrapportera från det informella möte mellan EU:s stats- och regeringschefer som inleddes i går och fortfarande pågår.

Statsministern var här i onsdags för att samråda inför mötet. Eftersom mötet fortfarande pågår har jag ingen mer information att tillägga i nuläget.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Översyn av den ekonomiska styrningen. Detta handlar om föredragning av kommissionen och är en diskussionspunkt.

Anf. 90 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Rådet väntas diskutera den pågående översynen av EU:s ekonomiska styrning. Översynen avser stabilitets- och tillväxtpakten samt det makroekonomiska obalansförfarandet.

Sedan arbetet med översynen återupptogs i höstas har diskussioner förts mellan EU:s medlemsstater på kommitténivå. Inga ändringsförslag har presenterats från kommissionens sida.

Vad gäller stabilitets- och tillväxtpakten kretsar diskussionerna kring ett antal temaområden såsom skuldållbarhet, investeringar och reformer samt hur genomförande och ägarskap kan förbättras.

Vad gäller det makroekonomiska obalansförfarandet kretsar diskussionerna kring hur förfarandet bättre kan identifiera obalanser samt hur genomförandet kan stärkas.

Rådet väntas också få en presentation av ett meddelande som kommissionen presenterade den 2 mars med vägledning för den finanspolitiska inriktningen i EU under 2023. I meddelandet anger kommissionen att den fortsatt planerar för att undantagsklausulen i EU:s finanspolitiska ramverk ska avaktiveras 2023 och att ingen medlemsstat kommer att försättas i underskottsförfarande under våren 2022.

Kommissionen konstaterar vidare att de ekonomiska utsikterna präglas av stor osäkerhet givet det säkerhetspolitiska läget och avser att återkomma i samband med publiceringen av vårprognosen i maj.

När det gäller dessa frågor anser regeringen generellt att ett väl fungerande ekonomisk-politiskt ramverk i EU förutsätter regler som är tydliga och som efterlevs av medlemsstaterna samt bygger på ett tydligt nationellt ägarskap vad gäller den ekonomiska politiken. Regeringen betonar vidare att det ekonomisk-politiska ramverket är en fråga för EU som helhet och att detta bör återspeglas i arbetet med översynen.

Regeringen understryker att stabilitets- och tillväxtpaktens huvudsakliga uppgift är att främja sunda offentliga finanser och att fokus bör fortsätta att ligga på att säkerställa skuldållbarheten i EU:s medlemsstater. Det är därtill av stor vikt att ramverket tillämpas på ett transparent och förutsägbart sätt som säkerställer likabehandling mellan medlemsstaterna.

Regeringen anser att det makroekonomiska obalansförfarandet även fortsättningsvis bör fokusera på att identifiera, förebygga och åtgärda makroekonomiska obalanser. Förfarandet bör vara enkelt och transparent.

Därtill bör rekommendationerna under förfarandet huvudsakligen identifiera problem och föreslå övergripande mål.

Regeringen kan brett välkomna kommissionens meddelande om den finanspolitiska inriktningen för 2023. Det är viktigt att medlemsstaternas finanspolitik liksom tillämpningen av det finanspolitiska ramverket rör sig mot en normalisering. Givet det osäkra läget i omvärlden är det samtidigt viktigt att EU:s medlemsstater vid behov kan anpassa sin finanspolitik.

Jag vill avslutningsvis uppmärksamma EU-nämnden på att en diskussion om koordinering av ekonomiska åtgärder med anledning av kriget i Ukraina kan uppstå på mötet. Här väntas kommissionen inom kort besluta om ett nytt tillfälligt ramverk för statsstöd i syfte att omhänderta ekonomiska effekter av kriget. Det är alltså kommissionen som antar ett sådant ramverk.

Inför en sådan diskussion konstaterar regeringen att det är upp till varje medlemsstat att besluta om ekonomisk-politiska åtgärder inom ramen för befintliga EU-ramverk. Regeringen har generellt en restriktiv syn på statsstöd men välkomnar ett nytt tillfälligt ramverk för att ge medlemsstaterna verktyg att hantera den exceptionella situation som har uppstått med anledning av kriget i Ukraina och dess följd effekter. Regeringen välkomnar ett separat ramverk för denna typ av åtgärder och anser att det tillfälliga ramverket för statsstöd med anledning av covid-19-pandemin bör fasas ut.

Som jag sa ligger beslut om statsstödsreglerna inom kommissionens kompetens, men jag vill på detta vis ge er en bild av regeringens syn på frågan.

Anf. 91 ORDFÖRANDE:

Jag tackar statssekreteraren för denna bild och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, EU:s budget: rekommendation om beviljande av ansvarsfrihet för kommissionen för genomförandet av budgeten för 2020. Det rör sig om ett antagande. Detta är ett beslut och en årligen återkommande fråga.

Anf. 92 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

På mötet ska rådet behandla en rekommendation till Europaparlamentet om att kommissionen bör beviljas ansvarsfrihet för genomförandet av EU-budgeten 2020.

Frågan om ansvarsfrihet behandlas årligen och baseras på revisionsrättens årsrapport om genomförandet av EU:s budget. I årsrapporten godkänner revisionsrätten EU:s räkenskaper. Revisorerna bedömer att dessa ger en sann och rättvisande bild av EU:s finansiella ställning.

Samtidigt konstaterar revisionsrätten att betalningarna innehåller för många fel. För 2020 uppskattar revisorerna den övergripande felprocenten i de granskade kostnaderna till 2,7 procent. Andelen fel i betalningarna har minskat över tid men överstiger fortfarande gränsen för väsentliga fel, som är 2 procent. Revisionsrätten anser att felen både är väsentliga och genomgripande och lämnar därför ett uttalande med avvikande mening för kostnaderna.

Regeringen fäster stor vikt vid att de medel som hanteras av kommissionen, övriga EU-institutioner och medlemsstaterna förvaltas på ett korrekt och effektivt sätt. Regeringen avser att även i år lägga ned sin röst, då det är allvarligt att kommissionen inte har fått en revisionsförklaring utan kritik för alla delar av budgeten. Det är viktigt att kommissionen vidtar ytterligare åtgärder för att minska felen vid genomförandet av EU:s politik.

Regeringen anser att rådets rekommendationer inte fullt ut återspeglar revisionsrättens rapport. Regeringen föreslår därför att Sverige tillsammans med Nederländerna lämnar in ett skriftligt uttalande som bifogas rekommendationerna.

Anf. 93 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Vi står givetvis bakom den avvikande ståndpunkt som jag anmälde på finansutskottets möte tidigare.

Anf. 94 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, EU:s budget: slutsatser om budgetriktlinjerna för 2023. Det handlar om ett godkännande. Även detta är ett beslut och en årligen återkommande fråga.

Anf. 95 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Herr ordförande! Här ska rådet godkänna slutsatser om riktlinjer för EU:s årsbudget för 2023.

Riktlinjerna för EU:s årsbudget tas fram årligen som en vägledning från rådet till kommissionen i deras arbete med att ta fram ett årsbudgetförslag. Kommissionen väntas presentera sitt förslag till årsbudget för 2023 i början av juni. I riktlinjerna påpekar rådet att den fleråriga budgetramen ska respekteras och budgetprinciperna följas. Rådet understryker behovet av ansvarsfull budgetering och tillräckliga marginaler i årsbudgeten.

Regeringen anser att årets budgetriktlinjer återspeglar regeringens ståndpunkt om en effektiv och restriktiv budgetpolitik inom EU och avser därför att ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Anf. 96 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Så till dagordningspunkt 9, Övriga frågor.

Anf. 97 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Låt mig bara avslutningsvis uppmärksamma EU-nämnden på att det finns en risk att det går fort med eventuella initiativ på EU-nivå givet det säkerhetspolitiska läget.

Vi har i nuläget ingen information om att det skulle dyka upp något i anslutning till mötet nästa vecka utöver det som har behandlats här i dag,

2021/22:30
11 mars

---

men vi är ändå tacksamma om det finns viss beredskap hos EU-nämnden för ett extrainsatt samråd om det skulle uppstå ett sådant behov.

Anf. 98 ORDFÖRANDE:

Vi är alltid redo, och vi är glada över att också statssekreterarna är redo att återkomma till EU-nämnden.

Med det tackar vi statssekreterarna med medarbetare för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid kommande rådsmöte och framför allt en solig och trivsamt helg.

§ 4 Miljöfrågor

Klimat- och miljöminister Annika Strandhäll

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 20 december 2021

Åtterrappport från informellt ministermöte den 20–22 januari 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 17 mars 2022

2021/22:30

11 mars

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar klimat- och miljöminister Annika Strandhäll med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Vi inleder med åtterrapporterna.

Anf. 100 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Jag har inga kommentarer till åtterrapporterna, utan vi kan gå in på överläggningen.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går till lagstiftningsöverläggningar och dagordningspunkt 3, Förordningen om batterier och förbrukade batterier, om upphävande av direktiv 2006/66/EG och om ändring av förordning (EU) 2019/1020. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 102 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Ordförande! Det franska ordförandeskapets målsättning är att en allmän inriktning för batteriförordningen ska antas vid miljørådet. Detta är något som regeringen välkomnar då vi ser att förslaget som nu ligger på bordet är välbalanserat samtidigt som klimat- och miljöambitionerna har bibehållits.

Denna lagstiftning är mycket viktig att få på plats, inte minst utifrån att en helt ny industri etableras i Sverige och i Europa. Lagstiftningen bidrar till en hållbar elektrifiering, hjälper oss att nå klimatmålen och driver på omställningen till en cirkulär ekonomi.

Just i dag diskuteras denna fråga av EU-ambassadörerna, och ordförandeskapets målsättning och min förhoppning är att dessa diskussioner ska landa i en balanserad kompromisstext och att vi på miljørådet nästa vecka ska kunna anta en allmän inriktning.

En av de frågor som vi från svensk sida har drivit i förhandlingen är att farliga ämnen ska regleras i Reach. Vi har fått visst stöd för detta bland andra medlemsstater, men ordförandeskapet har valt att gå fram med ett förslag som innebär att farliga ämnen regleras i batteriförordningen. För att EU ska kunna nå en allmän inriktning har vi behövt släppa denna fråga.

Sverige är ett av de länder som driver på för hög klimat- och miljöambition, och de förslag som nu tas till miljørådet är de första i sitt slag. De hanterar hela livscykeln för batterier, från utvinning av mineral till återvinning. Den är en förutsättning för en grön batteriindustri och en hållbar elektrifiering.

Anf. 103 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för dragningen.

När det gäller kraven på att detta ska hanteras inom Reach förstår jag det som att det delvis har mötts upp. I bakgrundstexten refererar regeringen till att förslaget bland annat ska främja lika konkurrensvillkor och att kemikalier som utgör risk för hälsa och miljö ska hanteras inom Reach.

Statsrådet pratar om visst stöd men eftersom man föreslår att man ska ställa sig bakom förstår jag det som att det är tillräckligt. Hur är det formulerat? Är ståndpunkterna tillgodosedda i rådets allmänna inriktning, eller är det bara ambitioner? Jag funderar på definitionen.

Vi har tidigare diskuterat huruvida hänsyn till social påverkan ska inkluderas i förordningen. Är detta del av rådets allmänna inriktning?

Vi står fortfarande bakom att batteriförordningen inte ska inkludera ytterligare krav i förhållande till annan lagstiftning och att hänsyn till sociala villkor ska stiftas generellt i annan lagstiftning, som i due diligence, inte här också, för då blir det extra krav i just denna del, vilket vi tycker är fel.

Anf. 104 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Jag har också en fråga om Reach. Jag uppfattar att det har funnits visst stöd men att Sverige nu måste släppa detta för att man inte har nått hela vägen. Betyder det att frågan är helt borta, eller hur ska man se på vägen framåt? Det här har ju varit en viktig princip som vi i riksdagen varit rätt överens om.

Jag instämmer i Annika Qarlssons poäng om due diligence.

En annan sak vi har diskuterat är på vilken nivå regleringen ska ligga. Ska det vara per batch eller inte? Hur har det gått med detta i förhandlingarna?

Anf. 105 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! För Liberalerna är det viktigt att förslaget är ambitiöst i sin cirkulära karaktär och ställer höga krav på insamling och återvinning av batterier, på tillbörlig aktsamhet och på användning av viss del av återvunnet material i produktionen. Detta tycker jag att förslaget tar hänsyn till.

Vi skulle också vilja se att producenter av små elektroniska produkter inte får göra det svårt för konsumenter att säkert och enkelt byta batterier för att förlänga produkters livslängd.

Mina frågor blir kanske lite av en upprepning. Hur står Sverige i frågan om att öka mängden batterier som ska in i olika delar av förslaget? Till exempel vill vi att due diligence-reglerna ska gälla för alla batterier. Det är samma metaller i alla batterier, och effekten på mänskliga rättigheter och miljö beror ju inte på vilken storlek på batterier de hamnar i utan hur de utvinns.

Många medlemsstater vill ju sänka kraven på hur stor andel batterier som varje medlemsstat ska återvinna, och där behöver vi ha ganska höga ambitioner. Speciellt med tanke på vad som händer i vår omvärld är ju varje gram vi inte behöver importera viktigt.

Anf. 106 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Ordförande! Detta med Reach har vi fått släppa i sin helhet. Vi drev det tillsammans med Finland och ett antal andra medlemsstater. Nu har ordförandeskapet som sagt valt att gå fram med en annan lösning, som vi ser att många av medlemsstaterna kan acceptera.

För regeringen är det av stor vikt att få denna lagstiftning på plats, och utifrån det har vi landat i att vi måste vara konstruktiva och kompromissa.

Låt mig också vara tydlig med att det i praktiken inte kommer att göra någon skillnad om vi reglerar kemikalierna i denna förordning eller i Reach. Det kommer i stort att vara samma regler som gäller.

Skälet till regeringens ställningstagande i frågan har varit att vi ville undvika parallella processer och dubbelreglering och värna Reach som varande den viktigaste lagstiftningen på detta område, något jag uppfattar att det finns en samsyn i.

Redan i dag regleras ämnen i batteridirektivet, så det kommer inte att vara någon skillnad. Det kommer även i fortsättningen att vara möjligt att reglera ämnen i batterier även i Reachförordningen. I praktiken kommer det alltså inte göra någon större skillnad, så som jag har förstått det.

När det gäller hänsyn till social påverkan är detta med i kapitlet om due diligence. Dock är due diligence-lagstiftningen försenad.

Jag uppfattar att jag i och med detta svarade också på den raka frågan från Jessica Rosencrantz avseende Reach. Så här är det.

Jag fick också frågan om per batch, och det är borta nu.

Liberalernas frågor överlämnar jag till Maria att besvara.

Anf. 107 Kanslirådet MARIA WALLIN:

Frågorna om cirkularitet har varit jätteviktiga för Sverige genom alla förhandlingar, och vi har tryckt mycket på kvotplikt.

När det gäller vilka batterier som ska omfattas har det inte funnits stöd bland de andra medlemsstaterna för att utvidga detta till bärbara batterier med mera. Men här kan man se vad EU-parlamentet går in med i sin rapport inför trilogerna och se om man kan ta detta vidare.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Vill miljöministern komplettera med något?

Anf. 109 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Nej, ordförande.

Anf. 110 MARIA FERM (MP):

Jag vill följa upp vår avvikande ståndpunkt från den 21 december.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Är det någon annan som begär ordet?

Anf. 112 MARIA FERM (MP):

Jag vill bara ta tillbaka mitt tidigare inlägg.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Maria Ferm, Miljöpartiet, tar tillbaka sitt tidigare inlägg.

Vi följer upp den avvikande stånpunkt som vi har lämnat tidigare.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade stånpunkt med avvikande stånpunkt anmäld från Liberalerna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, 55-procentspaketet. Den består av a–c. Jag antar att miljöministern tar punkterna i ett sammanhang. Det är alltså a, Översyn av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser, b, Översyn av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030, c, Översyn av förordning (EU) 2018/841 om utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk, d, Översyn av förordning (EU) 2019/631 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp för nya personbilar och för nya lätta nyttofordon samt e, Förordning om inrättande av en social klimatfond. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 116 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr ordförande! Vid miljørådet ska en riktlinjedebatt om klimaträttsakterna i Fit for 55 hållas. Inför mötet har det franska ordförandeskapet skickat ut ett underlag för att vägleda diskussionerna. Underlaget består dels av en summering av förhandlingsläget i de fem rättsakter som hanteras inom miljørådet, dels av två frågeställningar riktade till medlemsstaterna. I det underlag som nämnden har fått tror jag att tre frågor finns med. Men ordförandeskapet har alltså valt att stryka en av de tre frågorna, den om LULUCF.

De frågor som nu kvarstår handlar om hur medlemsstaterna ser på förslaget om en ny utsläppshandel och om behovet av en social klimatfond. Medlemsstaterna har möjlighet att kommentera både lägesrapporten och de två frågorna.

Regeringen välkomnar det franska ordförandeskapets höga ambition för förhandlingarna i Fit for 55. Kriget i Ukraina har tydliggjort att behovet av att minska fossilberoendet inte bara är en klimatfråga utan även en säkerhetsfråga. Vi behöver därför påskynda detta arbete mer än någonsin. Och jag är glad över att kunna konstatera att en majoritet av medlemsstaterna delar denna uppfattning, vilket framgick i Coreper förra veckan.

Klimatpaketet ska också ses i ljuset av uppmaningen från COP 26 om att höja ambitionstakten för att kunna nå Parisavtalets klimatmål. Regeringen anser därför att den sammantagna effekten av åtgärderna i klimatpaketet måste resultera i utsläppsminskningar som överskrider EU:s klimatmål att minska utsläppen med minst 55 procent.

Regeringen välkomnar att kommissionen föreslår en övergripande översyn och skärpning av EU:s utsläppshandelssystem EU ETS. Regeringen anser att EU ETS behöver ta hänsyn till låg- och nollutsläppstekniker och inte missgynna ambitiösa verksamhetsutövare som fasar ut sina växthusgasutsläpp. Det bör även tydliggöras att förbränning av avfall ska ingå i systemet.

Regeringen ser positivt på användningen av utsläppshandel för att kostnadseffektivt minska växthusgasutsläppen och välkomnar

inriktningen att införa ett utsläppshandelssystem för vägtransporter och byggnader. Regeringen ser potential för att inkludera utsläpp från ytterligare sektorer i det nya systemet, till exempel från arbetsmaskiner. En sådan breddning skulle bidra till ett ökat omställningstryck i flera sektorer och minska den administrativa komplexiteten i systemet. Regeringen anser att auktionsintäkter från systemet inte ska omfattas av skarp öronmärkning.

Regeringen anser att ansvarsfördelningsförordningen spelar en viktig roll i att tillgodose att samtliga medlemsstater och sektorer bidrar i omställningen och att ökad konvergens i medlemsstaternas klimatarbete är nödvändig för att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Flexibiliteter mellan sektorer och år kan bidra till att klimatmålen nås på ett kostnadseffektivt sätt men bör fortsätta att vara frivilliga och utformas så att miljöintegriteten upprätthålls och klimatmålets uppfyllelse inte äventyras.

Regeringen delar kommissionens bedömning att den negativa trenden med en minskad kolsänka inom EU:s LULUCF-sektor behöver motverkas som ett led i att nå det långsiktiga klimatneutralitetsmålet. Regeringen är dock kritisk till den föreslagna beräkningsmodellen för medlemsstaternas åtagande och ifrågasätter den föreslagna ansvarsfördelningen. Sverige bör inte få ett oproportionerligt högt åtagande för att kompensera för lägre åtaganden i andra länder. Regeringen anser också att målkonstruktion bör uttryckas i relativa mål i stället för ett absolut mål, just för att medlemsländer ska kunna förutse sina beting.

Medlemsstaternas åtaganden bör utöver nuvarande regelverk vara indikativa för att exempelvis beakta osäkerhet och variationer och att relevanta åtgärder inte nödvändigtvis ger effekt redan till 2030.

Regeringen ser också positivt på möjligheten att använda överprestationer och kompensera underprestationer, så kallad banking and borrowing, inom LULUCF för att kunna hantera naturlig variation. Regeringen anser vidare att infångning och permanent lagring av biogen koldioxid ska kunna tillgodoräknas som upptag inom LULUCF. Ekonomiska incitament för bio-CCS fram till 2030 bör inrättas inom EU ETS.

Regeringen ser betydande risker i att eftersträva klimatneutralitet i en specifik sektor på EU-nivå och framhåller att ett eventuellt klimatneutralitetsmål för en utvidgad marksektor därför bör sättas på nationell nivå inom respektive medlemsstat.

Regeringen konstaterar också att skogspolitiken är nationell kompetens och att utformning av nya förslag måste vara i linje med ett hållbart aktivt skogsbruk.

Regeringen välkomnar kommissionens förslag om koldioxidkrav för nya lätta fordon men anser att EU-målet om nollutsläpp bör tidigareläggas till 2030, förutsatt att utbyggnaden av en väl fungerande publik laddinfrastruktur med god geografisk täckning i hela EU går i tillräckligt snabb takt. Skärpta utsläppsmål måste därför åtföljas av krav på utbyggnad av laddinfrastruktur inom hela EU.

Omfattande medel finns redan avsatta till klimatomställningen via EU-budgeten och återhämtningsinstrument. Regeringen ser inte behov av ytterligare budgetära mekanismer och är kritisk till den föreslagna sociala klimatfonden. Om en fond ska införas måste den villkoras med inrättandet av ett utsläppshandelssystem för byggnader och vägtransporter, ETS BRT,

och vara ändamålsenlig, effektiv och inte överlappa med andra utgifter. Regeringen anser inte att direktstöd är en ändamålsenlig åtgärd.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar miljöministern för detta. Det var en resa, och det kändes bra att vi fick detta sammanfattat.

Anf. 118 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången. Det är flera olika punkter och en samlad ståndpunkt. Under punkten d har Centerpartiet en ståndpunkt sedan tidigare som vi fortfarande står fast vid om att EU ska fokusera mer på livscykelutsläpp snarare än avgasrör när det kommer till fordonens utsläpp.

Vi anser också att biodrivmedel, exempelvis biogas, fortsatt har en viktig roll att spela. Elektrifiering är inte ett realistiskt alternativ på vägsidan heller.

När det gäller punkten e anser vi från Centerpartiets sida, inte minst mot bakgrund av den senaste utvecklingen och det krig som nu pågår, att alla medel måste gå till att minska beroendet av fossil energi. Våra klimatmedel bör gå till åtgärder som minskar utsläppen, och man ska kanske skruva än mer i fråga om det nu.

När det gäller att auktionsintäkter från systemet inte ska omfattas av skarp öronmärkning, som framgår av regeringens ståndpunkt, håller vi inte med. Vi tycker att auktionsintäkter primärt bör gå till att påskynda omställningen genom klimatåtgärder samt att driva nya innovationer oavsett sektor. Användningen av intäkterna bör därmed utnyttjas så att de på marknadsekonomiska grunder bidrar till att minska utsläppen på bästa möjliga sätt. Vid infasning av nya sektorer till ETS kan dock viss öronmärkning användas för att minska steget för det som är nyintroducerat. Men där skiljer vi oss från regeringen, och om vi inte får någon ändring kommer jag att anmäla avvikande ståndpunkt i den delen.

Regeringen skriver om relativa mål, men i den muntliga föredragningen uppfattade jag det som att statsrådet pratade om indikativa mål. Är det samma sak, eller är det två olika saker?

Anf. 119 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för detta. Detta är ett gigantiskt ärende med många olika delar. Vi har i miljö- och jordbruksutskottet haft överläggningar om var och en av dem med betydligt fylligare ståndpunkter i var och en. Jag utgår såklart från, som statsrådet brukar påpeka, att det som är överenskommet i dessa överläggningar hänger med även om man inte varje gång återupprepar allt.

Med detta sagt har jag några tillägg och några frågor. Min första fråga handlar om kopplingen mellan översynen av utsläppshandelssystemet och införandet av EU:s gränsjusteringsmekanism. Vi hade en diskussion med statssekreteraren inför Ekofin alldeles nyss om själva frågan om CBAM. Medskicket därifrån var att diskussionerna om till exempel utfasning av den fria tilldelningen och hur den jackar in med diskussionen om CBAM bättre hör hemma på miljørådet. Men vi vet alla att CBAM inte är riktigt uppe på miljørådets dagordning, vilket gör det lite komplext. Men jag vill ändå ställa frågan och kan möjligen göra en passning tillbaka att det var

detta budskap som vi fick från finansministerns statssekreterare, alltså att frågorna hör hemma här. Men i grund och botten behöver frågorna in på båda ställena.

Vad vi vill poängtera är att utfasningen av den fria tilldelningen är extremt nära sammankopplad med införandet av CBAM och i vilken takt det ska ske. Vi ser en farhåga om man förlitar sig väldigt mycket på CBAM och fasar ut den fria tilldelningen för tidigt. Utan att CBAM:s effekter har utvärderats vet vi inte var vi står någonstans. Då riskerar vi i värsta fall att äventyra de europeiska företagens konkurrenskraft, om det visar sig att CBAM inte är till fyllest.

Egentligen blir det en ganska öppen fråga eftersom den inte finns med på dagordningen här. Men hur resonerar regeringen kring kopplingen mellan utsläppshandelssystemet och införandet av denna gränsjusteringsmekanismen för koldioxid? Och kan man säga någonting om takten kring utfasningen av den fria tilldelningen?

Det som vi framförde till statssekreteraren tidigare var att dessa saker bör behandlas samlat och att utfasningen av den fria tilldelningen inte kan ske förrän vi har kunnat utvärdera CBAM.

Sedan ska jag återgå till den faktiska ståndpunkten. Jag vill först landa i den del som rör införandet av ett nytt utsläppshandelssystem för transporter och byggnader. Det är i grund och botten en ambition som Moderaterna delar. Vi tycker att utsläppshandelssystemet är väldigt bra och har visat sig effektivt i många delar. I grund och botten skulle vi vilja att fler sektorer inkluderas.

Men det är också ett faktum att Sverige har bland världens högsta bränslepriser. Vi ser inte att det är en realistisk väg framåt att bara lägga på ett nytt utsläppshandelssystem på redan existerande styrmedel. På mer begriplig svenska: Om vi inför ett utsläppshandelssystem för inte minst bilar och transporter behöver vi se över våra nationella styrmedel. Därför skulle vi från vår sida vilja ändra ordet ”välkomnar” till ”noterar” vad gäller ambitionen att införa ett utsläppshandelssystem för vägtransporter och byggnader.

I anslutning till det skulle jag vilja ställa en fråga. Det här går inte att föra in i en svensk ståndpunkt till EU, utan det blir mer en nationell diskussion. Ser regeringen framför sig att man inför ett införande av ett nytt utsläppshandelssystem för transporter och byggnader är beredd att göra en översyn av de nationella styrmedlen när det gäller till exempel bränsleskatter? Det menar vi är helt avgörande för att i slutändan kunna välkomna detta utsläppshandelssystem, som vi i grund och botten tycker är en god idé.

När det gäller LULUCF anmäler vi en avvikande mening i enlighet med tidigare framförd avvikande ståndpunkt. Vi ifrågasätter förordningens målsättning om 310 miljoner ton och efterfrågar en beskrivning av bakgrunden till den målnivån samt en konsekvensutredning. Enligt den europeiska klimatlagen ska LULUCF-sektorns bidrag till unionens klimatmål 2030 endast uppgå till 225 miljoner ton, konstaterar vi. Här finns alltså en divergens. Det är en tidigare känd avvikande ståndpunkt som vi anmäler igen.

Frågan om målet om utsläppsfria bilar till 2030 har varit föremål för diskussion många gånger i miljö- och jordbruksutskottet. Vi saknar två tillägg som vi tycker att vi kom fram till vid de överläggningarna. Nu har

regeringen skrivit att skärpta utsläppsmål måste åtföljas av krav på utbyggnad av laddinfrastruktur. Vi skulle gärna vilja lägga in även ”och ren elproduktion”, för det tycker vi är helt avgörande i sammanhanget. Huruvida bilarna är miljövänliga eller inte beror på vad de laddas med. Det andra tillägget uttrycktes av Annika Qarlsson med andra ord, och jag upplever att vi var överens om detta i utskottet: I transportsektorns klimatomställning behöver livscykelerspektiv och samlad miljönytta beaktas. Den meningen saknar jag också.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag är extra glad att ni i grund och botten står bakom byggnader. Det är vi väldigt glada för.

Anf. 121 JENS HOLM (V):

Först vill jag säga att vi står bakom alla de avvikande ståndpunkter som vi har redogjort för i miljö- och jordbruksutskottet. Jag ska försöka att inte upprepa alla dem. Det gäller alla de här fem punkterna, om jag har räknat rätt. Jag hade mest tänkt slå ned på några av de saker som ministern tagit upp här.

Vi avviker från regeringen för att vi vill ha en ambitiösare klimatpolitik. Vi har till exempel ett mål om att minska utsläppen med minst 70 procent till senast 2030. Vad gäller utsläppshandelssystemet beklagar vi att regeringen inte vill öronmärka intäkterna. Det här är intäkter som borde gå till klimatomställningen. Det är klimatets pengar, så att säga.

Jag har en fråga som liknar det föregående talare var inne på. Vad gäller att möjligen utvidga ETS till vägtransporter och byggnader tycker vi precis som Moderaterna, men kanske tvärtom. Ifall det görs tycker vi att det är väldigt viktigt att medlemsländerna ska kunna fortsätta gå fram med nationell lagstiftning. Ifall man får ett harmoniserat EU-system för vägtransporter och byggnader får inte det slå undan fötterna för våra möjligheter att agera på nationell nivå. Det vore bra att få ett förtydligande från regeringen av vad regeringens bedömning är. Ifall det här utvidgas till vägtransporter och byggnader, kan medlemsstaterna då fortsätta gå fram nationellt? Vad är regeringens ståndpunkt egentligen?

Vad gäller markanvändning och LULUCF står vi inte alls bakom regeringens hållning. Vi beklagar att Sverige här tillhör den konservativa ligan och motarbetar någorlunda ambitiösa mål för att binda mer koldioxid i skog och mark. Vi behöver högt sätta mål på det här området. Annars förfelas hela idén med detta.

Vad gäller nya lätta fordon välkomnar vi att regeringen vill tidigarelägga målåret till 2030. Vi hoppas att det betyder ”senast 2030”. Vi tycker också att det vore på sin plats att ha ett delmål till 2025 för att underlätta uppnåendet av ett 2030-mål. Här har jag också en fråga. Regeringen ställer ett motkrav: att laddinfrastrukturen måste vara utbyggd i medlemsstaterna. Det är klart att alla tycker det. Men det blir konstigt att sätta det som en förutsättning för att vi ska ha ett ambitiöst mål. Det är ju lite av en självklarhet, kan jag tycka. Min konkreta fråga är: Spelar Sverige in några konkreta förslag på hur laddinfrastrukturen bättre ska kunna byggas ut i medlemsstaterna?

Herr ordförande! Vad gäller klimatfonden står vi inte bakom den svenska positionen. Vi tycker att det är synd att Sverige motarbetar inrättandet av en klimatfond. Det behövs överlag mer pengar till klimatarbetet, men också pengar för att kompensera människor och verksamheter som kan drabbas oproportionerligt av vissa klimatåtgärder. Det är viktigt att de kan kompenseras – från EU och framför allt från medlemsstaterna.

Anf. 122 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! Vi står bakom den avvikande ståndpunkten gällande klimatfonden. Jag behöver inte gå in på detaljer om det.

När det gäller EU ETS tycker jag att det är bra att regeringen trycker på ansvarsfördelningen mellan medlemsstaterna. Även om det kan tyckas strida mot grundtanken med utsläppshandelssystemet är det ändå viktigt att varje medlemsstat åtar sig att minska utsläppen. Sedan finns det såklart en koppling till den fråga vi hade med statssekreteraren gällande CBAM.

När det gäller det här med att bio-CCS ska räknas in i LULUCF har jag en fråga. Detta kan vara en tänkbar lösning. Det viktiga för oss är att det öppnas en marknad där stater såväl som privata aktörer kan handla med negativa utsläpp. Aktörerna utanför Sverige börjar kunna köpa CCS. Har regeringen tänkt agera i den frågan eller ha någon ståndpunkt?

Moderaterna hade ett tillägg gällande laddinfrastruktur och ren energi. Det tillägget kan vi ställa oss bakom.

Anf. 123 HAMPUS HAGMAN (KD):

Herr ordförande! Jag ska fatta mig väldigt kort. Jag vikarierar för Kjell-Arne Ottosson på miljöområdet. Han överlade med de moderata kollegorna under gårdagen vad jag förstår. Vi står bakom de ståndpunkter och synpunkter som har framförts av Jessica Rosencrantz.

Anf. 124 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Detta är ett omfattande ärende, som är hoptryckt i ett dokument. Vi har haft åtskilliga överläggningar kring detta i miljö- och jordbruksutskottet och vid sammanträdena i nämnden. Jag tänkte inte orda jättemycket om det. Vi har haft flera avvikande ståndpunkter rörande de här sakerna.

Vissa av de avvikande ståndpunkterna har varit gemensamma med Moderaterna och Kristdemokraterna. Jag uppfattar att det fortfarande är så. Det rör exempelvis 310-siffran vad gäller målsättningen. Vi tycker att man måste angripa den huvudsakliga målsättningen och inte enbart Sveriges andel. Det blir nog svårt att få ned andelen annars. Det handlar också om skrivningarna om utbyggnad av laddinfrastrukturen.

Vi hade en avvikande ståndpunkt i utskottet tidigare om att man nu välkomnar i stället för noterat ETS vad gäller vägar och hus. Vi tycker att det fortfarande borde vara ”noterat”. Även där uppfattar jag att vi har en gemensam avvikande ståndpunkt med M och KD.

Utöver det har vi några andra skrivningar gällande LULUCF. Där hänvisar jag till vad som sagts i miljö- och jordbruksutskottet. Det handlar också om att vi tycker att Sverige bör vara tydligare och avvisa den sociala klimatfonden, inte bara uttrycka skepsis till den. Det handlar även om att vi ser ett problem med att tidigarelägga utfasningen av lätta fordon,

eftersom det bland annat är sådant som skapar behov av den sociala klimatfonden. Ska man vara trovärdig i att man inte vill ha den blir det märkligt att tidigare lägga utfasningen av lätta fordon, för det är ju bland annat sådant den här fonden ska användas till.

Jag instämmer i det resonemang som Jessica Rosencrantz förde om att det är svårt att föra en diskussion om saker som är hopkopplade när man aldrig kan ta upp dem på mötena. Det blir märkligt när man inte kan föra upp utfasningen i ETS och gränsjusteringsmekanismen samtidigt. Sedan kan man inte föra upp gränsjusteringsmekanismen när utfasningen diskuteras. Det är på detta sätt ett trixande som gör det svårt för medlemsstaterna att förhandla om de här sakerna, framför allt för Sverige. Det vore intressant att höra regeringens perspektiv på detta. När ska man på allvar kunna diskutera olika åtgärder som i väldigt stor utsträckning berör varandra?

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Jag måste säga att jag är väldigt glad att det är miljöministern och inte jag som behöver svara på de här frågorna.

Anf. 126 MARGARETA FRANSSON (MP):

Maria Ferm var tvungen att ta ett tåg till Umeå. Därför har jag bytt av henne. Jag ska fatta mig föredömligt kort och säga att vi står bakom våra tidigare avvikande ståndpunkter.

Anf. 127 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Ordförande! Stort tack till nämnden för alla frågor och kloka inspel och framför allt för det stora engagemanget kring de här rättsakterna, som verkligen är otroligt viktiga! Jag ska försöka bena lite grann i det här i tur och ordning.

Jag vill börja med att återkoppla till Jessica Rosencrantz och Annika Carlsson, som vad jag uppfattade hade likartade ståndpunkter gällande formuleringar om livscykelperspektivet i transportsektorn. Detta tar vi naturligtvis in – inga bekymmer! Detsamma gäller den kompletterande del som Jessica Rosencrantz ville ha om ren elproduktion. Den tar vi också med – bra påpekande!

Det kom kommentarer kring frågan om indikativa mål kontra relativa mål och huruvida det är samma sak. Jag skulle vilja be min kollega Martin att svara på det.

Anf. 128 Departementssekreterare MARTIN WADMARK:

Ja, det är krångligt med alla de här konstruktionerna och orden kring målen. Regeringen har lagt fram ett icke-papper kring att vi ska gå mot relativa mål i stället för absoluta mål. Nuvarande lagstiftning har gett Sverige ett mål på 47,3 megaton. Vi säger i stället att den här sektorn är väldigt känslig för revideringar och att det är bättre att uttrycka hur mycket vi ska öka i stället. Det är det vi menar med relativa mål. När vi talar om relativa mål handlar det om hur mycket vi ska öka. Sedan spelar det inte riktigt lika stor roll vilken basnivå är. Jag hoppas att det besvarar frågan.

Anf. 130 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Jag vill kommentera frågan om CBAM som Jessica Rosencrantz ställde. Tanken är att CBAM-priset ska spegla ETS-priset. Från regeringens sida menar vi att om det inte finns exportstöd i CBAM ska utfasningen av fri tilldelning gå långsammare än enligt kommissionens förslag.

Det är den kommentar vi har om det.

Det var väl Annika Qarlsson som lyfte upp frågan om skarp öronmärkning, men den kom från flera håll. Det handlar i grund och botten om nationella budgetregler. Johan, vill du lägga till något mer?

Anf. 131 Kanslirådet JOHAN GANNEDAHL:

Det är ”skarp” som är nyckelordet här, för det är inte kompatibelt med Sveriges sätt att budgetarbeta att öronmärka intäkter skarpt. Vi använder intäkterna från utsläppshandelssystemet till klimat- och energiåtgärder redan i dag, men de kanaliseras genom budgetpropositionen. Det är det upplägget som vi vill fortsätta med i ETS, även i det nya systemet. Det är det som meningen syftar på.

Anf. 132 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Ordförande! Vi ska också komma tillbaka till frågan om drivmedelspriserna, som Jessica Rosencrantz lyfte upp.

Den största orsaken till de höga bränslepriserna är i grund och botten priset på fossila bränslen. Vi ser att utsläppshandelssystemet minskar beroendet av de fossila bränslena, och vi står fast vid att vi välkomnar detta.

Vi har också via Naturvårdsverket analyserat vad prispåslaget vid pump skulle bli i Sverige. I dessa dagar kan man i och för sig behöva fundera på om man kan tro på någonting när det gäller det här, men i alla fall. Vid ett utsläppsrättspris om 50 euro per år 2030, vilket är kommissionens scenario, skulle prispåslaget i Sverige bli 36 öre per liter diesel och 85 öre per liter bensin. Detta alltså 2030. För eldningsolja som används i uppvärmningssyfte skulle prispåslaget bli ungefär 1,50 kronor per kubikmeter olja. Dock är uppvärmning med fossila bränslen något som man inte använder särskilt mycket i Sverige i dag. Men det är bakgrunden till att regeringen har en väldigt positiv inställning till det här.

Jag ska också kommentera Jens Holms frågor. Han hade två. Jag snappade den ena, och jag hoppas att min medarbetare här snappade den andra.

När det gäller frågan om lätta fordon och krav på utbyggnad av laddinfrastruktur är regeringen tydlig. Laddinfrastrukturen hanteras ju i den så kallade AFIR-förordningen. Där driver vi att de två förordningarna ska samspela.

Samtidigt ser vi om vi tittar på utvecklingen när det gäller utbyggnad av laddinfrastruktur att den i dag är minst sagt bristfällig på många håll runt om i Europa. Därför tror vi att det är oerhört viktigt att det ställs tydliga krav att det här måste gå hand i hand om man på riktigt ska få

snöbollen i rullning när det gäller användande av elbilar i högre utsträckning och elektrifiering av transportflottan i stort. Detta bör helt enkelt gå hand i hand.

Jens Holm hade också en fråga om vägtransporter och utsläppshandel. Jag lämnar över den till min kollega Johan.

Anf. 133 Kanslirådet JOHAN GANNEDAHL:

Svaret på frågan är ja, helt enkelt. Det kommer att gå att behålla de nationella styrmedlen och räkna hem dem i den konstruktion som kommissionen föreslår eftersom det föreslagna utsläppshandelssystemet inte står på egna ben utan även i fortsättningen omfattas av ESR-förordningen.

Anf. 134 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Det kom också en fråga från Arman Teimouri från Liberalerna som handlade om LULUCF och bio-CCS. Den tänker jag också lämna över till Johan att svara på.

Anf. 135 Kanslirådet JOHAN GANNEDAHL:

Den ståndpunkt som framgår i den kommenterade dagordningen handlar om hur bio-CCS ska hanteras i EU:s klimatramverk. Den här hanteringen hindrar inte skapandet av en frivillig marknad, till exempel. Den ståndpunkt som framgår här rör hur det ska regleras och skapas incitament i EU:s klimatramverk. Sedan behöver man jobba också utanför eller i andra delar av EU:s klimatramverk för att skapa till exempel frivilliga marknader.

Det finns till exempel ett meddelande från kommissionen från december om hållbara kolflöden som syftar till att skapa den typen av certifieringar. Men det går i ett annat spår.

Anf. 136 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Med det här tror jag att vi har svarat på de skarpa frågor som kom i första rundan.

I övrigt noterar vi naturligtvis de avvikande ståndpunkter som är anmälda.

Anf. 137 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag tackar för svaren.

När det gäller själva utsläppshandelssystemet för vägtransporter och byggnader uppfattade jag i regeringens svar att man inte avser att göra någon översyn av de nationella styrmedlen eller huruvida de behöver förändras när man inför ett nytt utsläppshandelssystem. Det vore jättebra med ett förtydligande där.

Jag uppfattar av regeringens utredning att man sett risk för ganska blygsamma prisökningar. Samtidigt kan vi konstatera, precis som statsrådet sa, att det är svårt att göra skattningar. Vi vet också att marginalerna just nu är minst sagt små för ytterligare pålagor. Just nu funderar vi i rätt många olika partier snarare på hur vi kan minska dem i ett akut läge. Vi vet också att till exempel beräkningarna av reduktionsplikten och vad den skulle få för effekter på pris var lägre än

vad som sedan visade sig bli fallet. Man ska alltså vara försiktig med att säga att transportsektorn kan tåla ytterligare kostnadsökningar.

Vi står fast vid att vi noterar snarare än välkomnar det här. Men min skarpa fråga var om regeringen ser framför sig någon översyn av de nationella styrmedlen och om de kan och bör förändras nu när det nya utsläppshandelssystemet införs.

När det gäller CBAM tackar jag för svaret. Jag kan bara skicka med det igen som många av oss framförde – att vi behöver hitta en sammankoppling mellan de här två akterna så att vi inte riskerar att aldrig hitta sammanvägningen när det gäller ETS och CBAM.

Statsrådet hade en formulering om att utfasning av fri tilldelning ska gå långsammare än kommissionen vill om inte vissa exportåtgärder ... Jag lyckades inte få ned den formuleringen, vad det var som behövde komma på plats för att det här skulle gå långsammare. Jag uppfattade i regeringens ståndpunkt på Ekofin att man vill att en gränsjusteringsmekanism bör kombineras med andra WTO-förenliga åtgärder som värnar förutsättningarna för europeisk industri att bidra till global klimatnytta genom export. Är det det vi pratar om, att det måste till? Vad var nyckelordet på slutet, som jag tyvärr missade?

Anf. 138 JENS HOLM (V):

Det var ett bra svar om nationella åtgärder och EU ETS, men jag tror att det är värt att medlemsländerna hela tiden påminner om att vi behöver kunna gå fram nationellt också.

Jag har själv förhandlat på EU-nivå om EU ETS. I Bryssel vill man i många delar ha ett helt harmoniserat system, och man vill inte ha nationella åtgärder som ”stör” systemet.

Jag förstår lite bättre hur ni tänker kring lätta fordon och minskade utsläpp och utbyggd laddinfrastruktur. Jag tyckte att det lät som att det var en förutsättning – att laddinfrastrukturen måste finnas på plats innan det här kan levas upp till. Men det handlar alltså om att synka de här åtgärderna, och det är helt rätt tänkt.

Jag kan bara skicka med att när vi har diskuterat AFID, alltså lagstiftningen om alternativa bränslen och laddinfrastruktur, med infrastrukturministern har jag inte varit jätteimponerad av den svenska hållningen. Jag tror att man kan steppa upp lite grann där så att vi blir ambitiösare även i den lagstiftningen.

Anf. 139 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Ordförande! Jag vänder mig först till Jessica Rosencrantz från Moderaterna.

ETS är ju ett direktiv som ska implementeras i den nationella lagstiftningen. I samband med det blir det naturligt att göra en översyn av den nationella implementeringen. Det är ungefär så mycket som jag vågar säga om det i dag, men det är i vart fall så vi tänker.

När det gäller kopplingen tillbaka till CBAM var min formulering att vi menar att om det inte finns exportstöd i CBAM ska utfasningen av fri tilldelning gå långsammare än kommissionens förslag. Johan, du som är expert på det här kan väl komplettera.

Anf. 140 Kanslirådet JOHAN GANNEDAHL:

Meningen som lyftes fram här var bara ett sätt att snabbt formulera det på en lapp till statsrådet. Men det är precis det som avses – att CBAM i den nuvarande utformningen av förslaget inte täcker de varor som exporteras utanför EU:s inre marknad. Det är i brist på mekanismer för att åtgärda det som regeringen vill se en långsammare utfasning.

Anf. 141 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Jag uppfattade inte att det var några tydliga ytterligare frågor.

Jag tackar också Jens Holm för hans inspel. Det var väldigt bra att vi kunde förtydliga och reda ut det.

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Nu ska han sammanfatta det här, tänker ni.

Först och främst finns det en räckta av tidigare framförda avvikande ståndpunkter. Några är oliklydande och några likalydande. De står kvar, och då kan vi hänvisa till de tidigare protokollen.

Sedan har det varit svårt att skilja tidigare avvikande ståndpunkter från i dag framlagda avvikande ståndpunkter. Det kan jag konstatera, och det konstaterar också vår kanslichef.

Det var väl egentligen bara en fråga som hängde kvar i luften lite grann. Arman Teimouri sa något om att han stödde något som Moderaterna hade framfört. Men jag tror att statsrådet tog in det i svaret. Ja, så var det.

Hör ni, kan vi säga så här för tids vinnande? Det finns stöd för regeringens samlade inriktning, med hänvisning till de oliklydande avvikande ståndpunkter som framförts tidigare. Kan det vara okej i dagsläget? Känns det rimligt? Finns det något nytt? Jag värker fram det här nu.

Anf. 143 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

En del från oss är framfört tidigare, men att vi går från ”välkomnar” till ”noterar” är ett nytt tillägg.

Anf. 144 ORDFÖRANDEN:

Okej, med det tillägget till en avvikande ståndpunkt från Moderaterna konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade samlade inriktning på punkterna 4 a till och med e.

Då går vi in på dagordningspunkt 5, Förordningen om utsläppande på EU:s marknad och export från EU av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 145 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Ordförande! Mot bakgrund av regeringens tidigare överläggning med EU-nämnden inför rådets möte med jordbruks- och fiskeministrarna den 21 februari avser regeringen att presentera samma ståndpunkter inför rådets möte med miljöministrarna den 17 mars.

Regeringen anser att det i många delar av världen finns utmaningar med ohållbar markanvändning med avskogning och skogsförstörelse som resultat. Regeringen välkomnar därför att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt av kommissionen. Regeringen framhåller det balanserade

och integrerade förhållningssättet i Agenda 2030, och regeringen anser att ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart jord- och skogsbruk är av stor betydelse för ett hållbart samhälle.

För att utveckla lite mer: Orsakerna till avskogning är komplexa och varierar mellan olika delar av världen. En stor bidragande faktor till avskogningen är när skogsmark omförs till jordbruksmark för livsmedelsproduktion eller energigrödor.

Ett samhälle måste kunna ta skogsmark i anspråk för olika former av utveckling, exempelvis för hållbar livsmedelsproduktion, infrastruktur eller bostadsbyggande. I skogsrika länder som Sverige sker permanent avskogning i marginell omfattning och då som en konsekvens när vi exempelvis bygger järnvägar eller bostäder.

Ett lagförslag med global räckvidd om avskogning och skogsförstörelse bör ta i beaktande att länder har olika ekonomiska, sociala och miljömässiga förutsättningar för att bedriva sitt jord- och skogsbruk. Ett lagförslag som effektivt ska förhindra en ohållbar avskogning och skogsförstörelse bör också förmå att skilja på å ena sidan legal avskogning inom ramen för en hållbar markanvändning och å andra sidan illegal avskogning. Här finns lärdomar från arbetet med EU:s timmerförordning, som i huvudsak utgått från nationella förutsättningar och nationell lagstiftning.

Med beaktande av olika förutsättningar anser vi att begreppet avskogning har särskilt stor betydelse för att nå lagstiftningens syfte. Det är den globala avskogningen som är det centrala problemet att hantera. Fokus bör därför ligga där om lagstiftningen ska bli träffsäker, effektiv och tillämpbar.

Vår bedömning är att nuvarande förslag har ett antal begrepp och definitioner som är otydliga och som kan ge upphov till godtyckliga bedömningar. Förslaget har även definitioner som i sin nuvarande form medför en detaljreglering av skogsbruket som inte är förenlig med vårt nationella självbestämmande. Lagstiftningsdefinitioner behöver vara lätta att förstå, ta till sig, efterleva och kontrollera, inte minst eftersom omfattningen av förslaget är global. Lagförslaget behöver därför i högre utsträckning beakta länders olika förutsättningar när det kommer till val av begrepp och definitioner.

Anf. 146 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! I de överläggningar som vi har haft tidigare har vi framfört att kraven på kontroll och spårbarhet bör gälla på en lämpligt övergripande nivå för att inte orsaka oproportionerligt ökat administrativt arbete. Jag vet inte om detta inbegrips i sista stycket i regeringens ståndpunkt eller om det går att säga något om huruvida det är en ståndpunkt som man kan tänka sig att inkorporera. Vi tycker att det är en viktig del i det hela.

Anf. 147 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet delar inte regeringens ståndpunkt i denna fråga. Vi tycker att Sverige spelar i en olycklig liga i förhandlingarna och snarare bidrar till att urholka och underminera detta viktiga initiativ nu när vi behöver tydliga bestämmelser för att förhindra avskogning och skogsförstörelse. Vi tycker att initiativet inte borde vara stramt bara för de

grödor och produkter som finns med i förslaget, utan det borde snarare kunna utvidgas.

Jag hänvisar till vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 148 MARGARETA FRANSSON (MP):

Jag vill bara yttra att vi står bakom våra avvikande ståndpunkter sedan tidigare.

Anf. 149 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! Förslaget till ståndpunkt är rimligt om än något vagt. Det som vi har varit bekymrade för är att avskogningsregelverket skulle kunna hindra oss från att återskapa våtmarker på utdikad mark där det i dag växer improduktiv skog eller hindra oss från att återställa åkermark som planterats igen med granskog.

Jag undrar om statsrådet kan svara på om detta är omhändertaget i förslaget.

Anf. 150 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Ordförande! Jag börjar med Jessica Rosencrantz och hennes raka fråga, som jag tror att jag kan ge ett rakt svar på. Tanken är att den sista delen i vår ståndpunkt ska vara omhändertagen. Det är i varje fall definitivt så det ska uppfattas.

Sedan har vi Arman Teimouris fråga, som jag vill överlämna till min kollega att besvara.

Anf. 151 Departementssekreterare JOSEFIN OLSSON:

Jag vill be om att frågan upprepas, för jag blev lite osäker.

Anf. 152 ARMAN TEIMOURI (L):

Då upprepar jag frågan. Det vi har varit bekymrade över är att avskogningsregelverket skulle hindra oss från att återskapa våtmarker på utdikad mark där det i dag växer improduktiv skog eller hindra att vi återställer åkermark som har planterats igen med granskog. Min fråga är om detta är omhändertaget.

Anf. 153 Departementssekreterare JOSEFIN OLSSON:

Jag kan svara på det. Förhandlingsgruppen har haft sådana diskussioner, till exempel om att man måste kunna öppna marker för till exempel den biologiska mångfaldens skull i odlingslandskap som har varit igenväxta och så vidare. Där har kommissionen gett besked om att man inte avser att hindra sådana aktiviteter utifrån nationell lagstiftning. Min uppfattning är att detta ska vara omhändertaget.

Anf. 154 ORDFÖRANDE:

Är det något ytterligare som miljöministern önskar kommentera?

Anf. 155 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Nej. Jag noterar de avvikande ståndpunkterna.

Anf. 156 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter anmälda från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går över till rubriken Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 6, Miljöanpassning av den europeiska planeringsterminen. Det är en diskussionspunkt och en årligen återkommande fråga.

Anf. 157 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Ordförande! Som ni minns är den europeiska planeringsterminen EU:s årliga cykel av ekonomisk samordning och tillsyn, som utgör ramen för samordningen av medlemsstaternas ekonomiska politik.

Frågan om förgröningen av den europeiska terminen kommer att vara föremål för ett sedvanligt åsiktsutbyte på miljørådet i mars. Regeringen välkomnar årets hållbara tillväxtöversikt och diskussionerna om den europeiska planeringsterminens roll i arbetet med den gröna omställningen.

Regeringen anser att en väl fungerande inre marknad och en stark grön och digital industri är en förutsättning för fortsatt återhämtning efter pandemin och grunden för ökad tillväxt och konkurrenskraft. Regeringen delar kommissionens bedömning att genomförandet av den gröna reform-agendan och särskilt Fit for 55 måste ske skyndsamt och på ett samhälls-ekonomiskt effektivt sätt.

En viktig aspekt i genomförandet av Agenda 2030 på EU-nivå är att värna om hela agendan och de tre dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga – som beaktar jämställdhet inom alla delar av agendan, barn och ungas perspektiv och att ingen ska lämnas utanför.

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 7 a–d, Övriga frågor. Är det något som miljöministern önskar kommentera där?

Anf. 159 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Kanske bara väldigt kort. Unea-5.2 ägde rum i Nairobi för bara någon vecka sedan. Det var kanske det mest framgångsrika mötet någonsin: 14 antagna resolutioner och 2 ministerdeklarationer, däribland beslut om att inleda förhandlingar om ett nytt globalt avtal om plastföreningar. Jag ville avsluta on a happy note.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen. Det var väldigt glada nyheter så här på upploppet. Det stärker oss, och vi blir energiska och känner att resten av fredagen kommer att gå alldeles lysande och galant.

Tack, miljö- och klimatministern med medarbetare, för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde! Vi önskar lycka till vid kommande möte samt, som vi har sagt till övriga, en solig och trivsamt helg.

2021/22:30
11 mars

Anf. 161 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):
Detsamma önskar jag nämnden.

§ 1 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	1
Anf. 3 ANNIKA QARLSSON (C).....	2
Anf. 4 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M).....	3
Anf. 5 HAMPUS HAGMAN (KD).....	4
Anf. 6 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD).....	4
Anf. 7 JENS HOLM (V).....	4
Anf. 8 ARMAN TEIMOURI (L).....	4
Anf. 9 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	5
Anf. 10 MARIA FERM (MP).....	5
Anf. 11 LEIF NYSMED (S).....	5
Anf. 12 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 14 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 16 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 18 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7

§ 2 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor	8
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 20 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	8
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 22 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	8
Anf. 23 ANNIKA QARLSSON (C).....	9
Anf. 24 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	9
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 26 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	9
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 28 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	10
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 30 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	10
Anf. 31 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M).....	11
Anf. 32 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	11
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	11

Anf. 34 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	11
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 36 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	12

§ 3 Ekonomiska och finansiella frågor

.....	13
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 38 Statssekreterare ELIN ELIASSON	13
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 40 Statssekreterare ELIN ELIASSON	14
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 42 HELENA BOUVENG (M).....	15
Anf. 43 JENS HOLM (V)	16
Anf. 44 HAMPUS HAGMAN (KD).....	16
Anf. 45 ERIC WESTROTH (SD)	16
Anf. 46 ANNIKA QARLSSON (C).....	17
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 48 ARMAN TEIMOURI (L)	17
Anf. 49 Statssekreterare ELIN ELIASSON	17
Anf. 50 Statssekreterare TORA HANSJONS	18
Anf. 51 HELENA BOUVENG (M).....	18
Anf. 52 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 53 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 54 Statssekreterare TORA HANSJONS	19
Anf. 55 HELENA BOUVENG (M).....	19
Anf. 56 JENS HOLM (V)	19
Anf. 57 ARMAN TEIMOURI (L)	19
Anf. 58 MARIA FERM (MP)	19
Anf. 59 HAMPUS HAGMAN (KD).....	19
Anf. 60 ERIC WESTROTH (SD)	20
Anf. 61 ANNIKA QARLSSON (C).....	20
Anf. 62 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 63 Statssekreterare ELIN ELIASSON	20
Anf. 64 ANNIKA QARLSSON (C).....	21
Anf. 65 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	21
Anf. 66 JENS HOLM (V)	22
Anf. 67 HAMPUS HAGMAN (KD).....	23
Anf. 68 ARMAN TEIMOURI (L)	23
Anf. 69 ERIC WESTROTH (SD)	23
Anf. 70 MARIA FERM (MP)	23
Anf. 71 Statssekreterare ELIN ELIASSON	23
Anf. 72 Statssekreterare TORA HANSJONS	24
Anf. 73 Statssekreterare ELIN ELIASSON	24
Anf. 74 Statssekreterare TORA HANSJONS	24
Anf. 75 Statssekreterare ELIN ELIASSON	24
Anf. 76 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	24
Anf. 77 ERIC WESTROTH (SD)	25
Anf. 78 ARMAN TEIMOURI (L)	25
Anf. 79 JENS HOLM (V)	25
Anf. 80 ORDFÖRANDEN.....	25

Anf. 81 JENS HOLM (V)	25
Anf. 82 ORDFÖRANDEN	26
Anf. 83 ANNIKA QARLSSON (C).....	26
Anf. 84 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 85 Statssekreterare ELIN ELIASSON	26
Anf. 86 Departementsrådet JAN LARSSON	26
Anf. 87 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 88 Statssekreterare ELIN ELIASSON	27
Anf. 89 ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 90 Statssekreterare ELIN ELIASSON	27
Anf. 91 ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 92 Statssekreterare ELIN ELIASSON	28
Anf. 93 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	29
Anf. 94 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 95 Statssekreterare ELIN ELIASSON	29
Anf. 96 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 97 Statssekreterare ELIN ELIASSON	30
Anf. 98 ORDFÖRANDEN.....	30

§ 4 Miljöfrågor

.....	31
Anf. 99 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 100 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	31
Anf. 101 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 102 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	31
Anf. 103 ANNIKA QARLSSON (C).....	32
Anf. 104 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	32
Anf. 105 ARMAN TEIMOURI (L)	32
Anf. 106 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	33
Anf. 107 Kanslirådet MARIA WALLIN	33
Anf. 108 ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 109 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	33
Anf. 110 MARIA FERM (MP)	33
Anf. 111 ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 112 MARIA FERM (MP)	33
Anf. 113 ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 114 ARMAN TEIMOURI (L)	34
Anf. 115 ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 116 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	34
Anf. 117 ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 118 ANNIKA QARLSSON (C).....	36
Anf. 119 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	36
Anf. 120 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 121 JENS HOLM (V)	38
Anf. 122 ARMAN TEIMOURI (L)	39
Anf. 123 HAMPUS HAGMAN (KD).....	39
Anf. 124 MARTIN KINNUNEN (SD)	39

Anf. 125 ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 126 MARGARETA FRANSSON (MP)	40
Anf. 127 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	40
Anf. 128 Departementssekreterare MARTIN WADMARK.....	40
Anf. 129 ORDFÖRANDEN.....	41
Anf. 130 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	41
Anf. 131 Kanslirådet JOHAN GANNEDAHL	41
Anf. 132 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	41
Anf. 133 Kanslirådet JOHAN GANNEDAHL	42
Anf. 134 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	42
Anf. 135 Kanslirådet JOHAN GANNEDAHL	42
Anf. 136 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	42
Anf. 137 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	42
Anf. 138 JENS HOLM (V)	43
Anf. 139 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	43
Anf. 140 Kanslirådet JOHAN GANNEDAHL	44
Anf. 141 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	44
Anf. 142 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 143 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	44
Anf. 144 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 145 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	45
Anf. 146 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	45
Anf. 147 JENS HOLM (V)	46
Anf. 148 MARGARETA FRANSSON (MP)	46
Anf. 149 ARMAN TEIMOURI (L)	46
Anf. 150 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	46
Anf. 151 Departementssekreterare JOSEFIN OLSSON	46
Anf. 152 ARMAN TEIMOURI (L)	46
Anf. 153 Departementssekreterare JOSEFIN OLSSON	46
Anf. 154 ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 155 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	47
Anf. 156 ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 157 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	47
Anf. 158 ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 159 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	47
Anf. 160 ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 161 Klimat- och miljöminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	48

